

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Tese ali: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, prekladi, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
Vprašanjem glede inseratov nai se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflrova ulica št. 5, prililčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

Pri morebitnem povisjanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki nai pošljeto v prvi naročnino velja po nakaznici.
Na samo pisnena naročila brez poslatve denaria se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflrova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poština plačana v gotovini.

Pismo iz Pariza.

Jugoslovenski protest proti koroškemu plebiscitu. — Stališče veleposlanikov. — Jules Cambon proučuje vprašanje. — Kaj poretu Italijani? — Bajka o plebiscitu na Stajerskem.

V Parizu, 15. decembra.

Živimo v časih, ko pode dogodki drug drugega. Zato se ni čuditi, ako h'poma pozabimo dogodke, ki so se nam še prav drevi zdeli tako pomembni in usodni, da smo o njih menili, da nam nikoli ne izginejo iz spomina.

Tako je tudi s koroškim plebiscitom. Kakšen vihar je bil pred dvema mesecema v slovenskem časopisju radi koroške nesreče! A danes? Vse je tiho in pozabljeno. le semtertja še zaslediš v listih kako skromno notičico, ki ti govori o Koroški, toda v takem sentimentalnem tonu, kakor da bi bila ta slovenska zemlja na vekov veke izgubljena za Slovence, za Jugoslovijce. In vendar se zdi, da Korotan še ni trajno izgubljen za nas. Seveda ne smemo pri tem držati rok križem v času, ko drugi — delajo.

Kakor je znano, je naša vlada vložila na mednarodnem mestu protest proti izvedbi plebiscita. Na to je naša javnost docela pozabila. Ta protest se nahaja sedaj v rokah veleposlaniške konference v Parizu kot najvišje antantne instance.

In kakor sem izvedel, zastopajo veleposlaniki stališče, da ni smeti preiti preko tega protesta na dnevni red, ker je koroško vprašanje takšnega značaja in takšne ind mednarodne važnosti, da ga je treba vendarle še vsesiransko, izrčno in temeljito prereseti. Predno se ga definitivno in končnoveljavno odstavi z dnevnega reda.

Posebno pažnjo posveča koroškemu problemu predsednik veleposlaniške konference gosp. Jules Cambon. Zdi se, da ga je za stvar zainteresiral svoječasni član plebiscitne komisije g. Charles de Chambrun.

Iz povsem zanesljivega vira vem, da je g. Cambon z velikim zanimanjem in z največjo pozornostjo čital članek »La question de Carinthie«, ki ga je svoječasno priobčil »Slovenski Narod«. Kako mu je prišel ta članek v roke, ne vem, morda mu ga je dal na razpolago g. de Chambrun, ki se je pred mesecem dokaj ozvolovljen vrnil iz Celovca v Pariz.

In temu se ni čuditi, saj je prav on pred plebiscitom poročal svoji vladi, da bo imela Jugoslavija pri ljudskem glasovanju okroglih 65 % vseh glasov. Pa se je varal, kakor se je varal ves jugoslovenski svet. Avstriji in Nemci — povdarjam Nemci in mislim pri tem na one iz rajha — so napravili preko njegovega in slovenskega računa debelo črto. Za to si je tudi on osvojil mnenje: »La frontière d'Autriche, ce sera demain la frontière de la Grande Allemagne, de la Prusse«. (Avstrijska meja bo jutri meja Velike Nemčije, Prusije.) In kakor govore, je istih nazorov tudi g. Jules Cambon.

Tudi britanski zastopnik ni oduševljen vsled nemške zmage na Koroškem, tudi njemu se zdi, da se je vsled plebiscita nevarno premaknila nemška meja proti jugu. Anglež je hladen, a dalekoviden računar in politik. Velikonemška meja na Karavankah, to je za pruskega grenadirja samo en skok in en korak do Jadranskega morja. Sanguinični, lahkomiselní Italijan se tega sedaj še ne zaveda, Angličan pa že vidi prusko pošast, ki s Karavank ugroža Jadran in z njim vso Sredozemsko morje. Zato je pozoren, oprezen in razmišlja, kako bi se dalo pretečo opasnost najlažje in najuspešneje odkloniti.

In italijanski veleposlanik? Nič se ne ve o njem, on je zapet do ust, vse pa kaže, da so se v italijanskih krogih simpatije do Avstrijeve znatno ohladile. Pravijo, da so krivi tega krščanski socialci, ki preglašno povdarjajo svoje iredentistične težnje glede južnih Tirol. Takisto ni izključeno, da bi ne bila rapalska pogodba tisti ključ, ki je zaprl vrata italijanskemu simpatiziranju z avstrijskimi Nemci. Pa bodi že tako ali drugače, dejstvo je, da se je italijanska politika v zadnjem času napram Avstriji znatno spremenila. Ako nam v korist, to bo pokazala bodočnost.

O našem protestu proti izvedbi koroškega plebiscita bo torej razpravljala še veleposlaniška konferenca. Kdaj se bo to zgodilo, še ni moči poizvedeti, skoraj gotovo v januarju, morda pa šele v februarju ali marcu. Dejstvo pa je, da bo po-

slaniška konferenca kot vrhovna plebiscitna instanca spregovorila svojo končno besedo in izrekla svojo definitivno in brezprizivno razsodbo o koroškem vprašanju.

Kakšna bo ta razsodba, kdo bi mogel to vedeti?

Doživeli smo že toliko razočaranj, da nas ne bo presenetila niti ta razsodba, ako bi tudi samo sankcioniralo to, kar se je zgodilo na Koroškem.

Eno pa je nad vsak dvom zvišeno: Na se razmere in dogodki še

tako sučejo, o kakšnem novem plebiscitu ne more biti govora ne na Koroškem, še manj pa na Stajerskem!

Specijalno kar se tiče baje na Stajerskem nameravanega plebiscita je treba glasno in jasno ugotoviti da je to čisto navadna bajka, ki je izšla iz razgretih možganov posameznih vsenemških fantastov, po božna želja nekaterih vsenemških političnih šarlatanov, ki se ne bo uresničila nikdar in nikoli!

—eau.

Naša zahteva.

Vedno ponavljajoče se dezertacije v laški armadi in celo mornarici so končno prisilile laško vlado, da posveča D' Annunzijski pustolovski čin drugo pažnjo kot do sedaj, ko se ga je celo oficijalno častilo kot narodnega junaka. Do skrajnosti desolantne razmere laške vojaške discipline so končno torej prisilile Giolittija, da obeta z največjo resnostjo energične ukrepe proti D' Annunziiju, da celo svedčano izjavlja, da se z reškim nasilnikom sploh ne ograia, dokler ni izvedena rapalska pogodba v celoti.

Vsa čast tej odločnosti gospoda Giolittija, dasi ni nobena njegova zasluga, temveč je njegova prokleta dolžnost, da varuje življenjske interese Italije, ki so vezani z rapalsko pogodbo. Vseeno mu izrekamo svoje priznanje, ker smo pripravljeni videti v tej odločnosti politično poštenost, ki je sicer na Apeninah dokaj redka čednost.

Da ne bo naše priznanje le polovičarsko, pa opozarjamo gospoda Giolittija na našo neomajno zahtevo, ki jo očividno on prav niti ne vpošteva.

Rapalska pogodba je sklenjena med našo državo in Italijo in nikomur drugim. Vse sporno ozemlje pripada samo eni teh držav, nikakor ne ne D' Annunziiju, tudi če je Reka svobodna. Obe državi sta vezani, da izvedeta pogodbo in ne samo vsaka oblast, temveč tudi vsak državljani obeh pogodbenih držav mora pogodbo respektirati. D' Annunzio je laški državljani in zato le dolžan, da pogodbo časti. Če tega ne stori, če si dovoljuje celo drznost, da dela proti njenemu uveljavljenju, potem je upornik in zločinec, ki ga je treba kaznovati z vso strogostjo zakona.

Pa tudi če se skuša D' Annunzio izmuzniti iz klešč te železne pravne

resnice, s tem, da si na kakršenkoli način pridobi drugo državljanstvo, potem ga tudi to ne sme rešiti, ker je postala rapalska pogodba mednarodni akt, ki ga mora respektirati vsakdo in tudi pustolovski junak na Reki.

Zato se mi nikakor ne moremo zadovoljiti z obljubo, da se Giolitti z D' Annunzijem ne bo pogajal. Z uporniki se sploh nihče ne pogaja, osobito ne tedaj, kadar postaja njih delovanje tako nevarno, da more roditi vojno. V interesu obeh narodov je, da se postopa z D' Annunzijem kot z upornikom, ne pa kot z narodnim junakom, kakor ga vsa Italija, četudi oficijelno, bolj sramežljivo časti.

D' Annunzio je tako globoko zadel našo narodno čast in tako težko oškodoval primorsko prebivalstvo, da ne moremo v nobenem slučaju igrati vloge Samaritana. V postopanju napram D' Annunziiju se boli jasno kaže dobra ali slaba volja italijanske vlade, kakor v vsakem drugem aktu, ki ga izvrši za izvedbo rapalske pogodbe.

Če torej hoče gospod Giolitti v interesu Italije pridobiti Jugoslovence za resničen sporazum z Italijo, potem mora najprej kaznovati D' Annunzijske eksperimentalne kaznovati, potem šele more biti govora o kakem zblizanju, v kolikor je sploh po rapalskem miru mogoče. Rapalska pogodba na bo šele tedaj veljavna, kadar bo imela na sebi, ki že sama pomenja obsodbo D' Annunzija, žig te obsodbe.

In ta žig je naša zahteva.

Priznajte k „Jugoslovenski Matlici!“

Fr. Ž:

O Kranicu, ki mu je smrdel ves svet.

Koščen kmetijski očanec je bil, doma nekod z Dolenskega. Pa se je pogajal za nov klobuk in se rotil pri krstu in duši, kako nazarensko je drag; hkratu je sam prodalal oguljeno jesensko liscico in se grabil za glavo in klical za pričo pekla in vse njegovo prebivalstvo, kako prevrto in preteto premalo mu ponujajo zanio.

Pa ko je bila kupčila končno sklenjena tako za klobuk kakor za kožo in mu je bil še izpodtelat polz-kus, iznebiti se previdno zganjenega nekolekovanega desetaka, je zmalal glavo, pljunil in dejal, da »ves svet smrdi po dreku«.

Kmet je kmet in beseda mu je robata.

Ali je svoj izrek takoi obrazložil z istorijo o Kranicu, ki je prišel v Zagreb in je bil truden in je na klopi pod drevesi zaspal; pa so se prilepti fantalini in ga spečega namazali pod nosom z omenjeno nelepo besedo.

In pripoveduje istorijo naprel, kako se je Kranjec zbudil, pa mu nekaj ni bilo prav. Gleda okoli, duha:

»S kakšnim uncetom gnojé Zagrebčani svoje nasade, da huje smrdi kakor kuga!«

Vstane, gre — glej spaka! — kamor pride, po vseh ulicah, vseh trgih isti smrad.

Kranicu se Zagreb zameri, na jo useka spet proti domu. Kar peš, je ceneje.

Pa vprašajo doma, kako je bilo po svetu.

»Ej, je dejal, »ves svet po dreku smrdi,« ker si ves čas ni izmil brka. Tako se kritično zapisana vltasi istorija o Kranicu, ki mu je smrdel ves svet.

In ni slaba istorija.

Pa ko jo obračam in jo gledam, se mi vidi nekam znana, in še se mi zdi, da ni cela, kolikor je je povedal očanec in je zgoraj zapisana.

Kranjec je buča — izključeno se mi zdi, da bi se bil kar mirno in zadovoljno sprijaznil z dejstvom, da svet smrdi.

Smrad niso vijolice, smrad je smrad, smrad je grd in je tudi škodljiv ljudskemu zdraviu, ni mogoče drugače. V urejeni državi se ga ne bi smelo trneti; pa tudi vero kolikor toliko ogroža.

Kranjec je buča in buča mu je vse to preudarila in posledki preudarka so bili taki, da se mu je brid-

ka žalost naselila v domorodnem srcu. Brka si kaipada ni izmil.

Politična vzgojenost in zrelost našeza naroda slov daleko preko meje domače fare. In zato je moralo priti, da se je iz bridke žalosti vzbudila našemu Kranicu nč mani bridka nevolja, zakaj da javna uprava roke drži križem in trpi smrad, ki zajedat telesni in duševni dobrobit prebivalstva.

Vlada — si je dejal Kranjec — ki li nedostaje razuma, volje in moči, da ukine smrad in vzpostavi red, ne spada na svoje mesto.

»Doli s tako vlado!« je razkladal po krčmah Kranjec.

Brka seveda si ni umil.

In je bil Kranjec poštena duša, kakor so vsi Kranici, in mu je res smrdel ves svet po onem v brku in je govorilo iz Kranica sveto prenrčanje.

In tako je bilo povse naravno, da mu je prepričana beseda tudi učinkovala prepričujoče in mu vabila pristašev. In ko jih je bilo troje, so se proelastili za stranko in je stranka uspevala in pridobivala na številu in glasnih grlih.

Pa nikar misliti, da je tudi pristašem smrdel svet enako kakor našemu Kranicu! Le nezadovoljni so bili, nezadovoljni iz katerezakoli

vzroka, pa jih je družila nezadovoljnost. Eden je bil jetičen, drugi je imel nezvesto ženo, tretji stanovitega mačka, četrtega je dražilo, da drugi več vedo nego on. Vsi so bili nezadovoljni, pa si niso lečili letike, žene, mačka, pameti; skrbno so namreč gojili vzrok nezadovoljnosti, da jim ne poide, in so nezadovoljni se družili nezadovolninemu Kranicu, možu s smrdom pod nosom, in so z združenimi močmi udrihali po vladi.

Pa je vlada zaslužila svojo usodo, kajti je res bila brez razuma, volje in moči.

Imela je mila, imela vode, imela konisko krtačo — nel ni šla, da vzame Kranica v roke — ne vem, ali je ta Kranjec sploh bil Kranjec — ni šla, da ga nasapunj in mu izpere in izkrtači iz brka drek. Naka! Pa je imela oči, da vidi, in je imela nos, da duha, in bi lahko vedela in bi morala vedeti, kaj da je!

Naka! »To ni drek,« je rekla, »ampak politično prepričanje, ki ga je spoštovati.«

Pa dobro! Pa ga spoštui!

In je nezadovoljnihi ljudi sploh več na svetu nego zadovoljnih in le stranka rastla, kakor gobe rastejo po dežju, in je slednjič nanoslo, da je stranka vrгла vlado.

Ali je zabavljanje na Jugoslavijo upravičeno?

Neprestano zabavljanje na našo svobodno domovino in njene naprave, zlobno hujskanje proti Jugoslaviji nas silijo k razmotrivanju, ali Jugoslavija to zasluži ali ne. Najbolj zabavljajo proti carini in trošarinu. S številkami na hočemo dokazati, da smo v propadli Avstro-Ogrski plačevali odstotno mnogo višjo carino in konzumne davke (po naše trošarino) kot sedaj v Jugoslaviji.

Navedem le nekaj značilnih primerov. Sladkor je notiral na primer 8. novembra 1913 na tržaški borzi 26 K, konzumni davek je znašal 38 kron ali 146 odstotkov cene. Danes stane sladkor na debelo okoli 39 K 70 vin., carina in trošarina na znaša 12 K 80 vin. ali 30 odstotkov cene, torej bi morala naša država zvišati carino za 114 odst., da bi pobirala odstotno tako visoko trošarino kot pokojna Avstro-Ogrska. Dne 20. avgusta 1913 je na primer veljala v Trstu kava »Santos« srednje vrste 110 K, carina je znašala 89 K 80 vin., v zlatu s pripadki vred ali okroglo 82 odstotkov cene, danes stane taka kava 46 K, carina znaša 12 K v papirju ali 38 odst. cene, je tedaj za 44 odstotkov nižja od avstro-ogrške.

Avstro-ogrška carina je obremenjevala konfekcijske izdelke z 6 do 24 odst. in toliko znaša carina tudi v Jugoslaviji. To bi naj vpoštevali razni kričarji, ki so tako molče plačevali visoke carine v Avstro-Ogrski. V propadli Avstriji je obremenjevala na primer železo s 34 odstotki, poljedelske stroje s 16 odstotki! Silvalne stroje s 26, razne železne izdelke celo do 68 odstotkov. Vsi ti predmeti so danes v Jugoslaviji pogojno carine prosti. Res je, da v Avstriji za marsikatero podražitev po carini nismo vedeli, ker smo kupovali s tretje ali četrte roke in nismo imeli opravka s carino. Danes moramo letati okoli carinarin in ti stiki marsikateremu razburjajo žilce. Kdor pa je imel opravka s carinar-nami že v Avstriji, ne zabavlja na jugoslovenske carinarne. Carinarina v Trstu na primer je imela dražeden aparat na razpolago kot ga ima naša ljubljanska in vendar so se takrat proti oni prav tako pribojevali, kot se danes na našo. Marsikateri zabavlač bi pa prvi dan ušel iz urada, ako bi ga nastavljal za carinarnika na ljubljanskem kolodvoru.

Slovenija je pred vojno uvažala letno okoli 1 milijona kg pšenice. Ker je Avstrija imela na pšenico 6 K 30 vin. v zlatu uvozne carine, je morala Slovenija plačevati ogrskim magnatom najmanj 6 milijonov v zlatu več za pšenico, kot bi dala za neocarinjeno blago. Ali ni bila to ogromna trošarina! Visoka carina je podraževala vse življenje v Avstro-Ogrski v tako visokih odstotkih, kar smo dokazali s številkami v članku svojčas priobčenem v »Slov. Narod«: »Carina in živinoreja«. Kdo pa je pod Avstrijo protestiral proti ogromni carini in proti neznosni draginji, kdo zabavljajl proti Avstriji? Pri nas nihče!

Ako bi vsi zabavljaji na Jugoslavijo imeli pred očmi neznosno draginjo v bivši Avstro-Ogrski, ako bi vpoštevali, da imamo za seboj pet let ubijanja in uničevanja vseh vrednot, na bi stisnili jezik za zobe.

Jugoslavija ima 13 milijonov prebivalcev pa 3 milijarde papirnatega denaria, Avstrija ima 6 milijonov prebivalcev, a 24 milijard papirnatega denaria, Nemčija 65 milijonov prebivalcev in 59 milijard, Francija 42 mil. prebivalcev pa 53 milijard papirnatega denaria.

Vkljub raznim težavam imamo enotne finance, enotno trgovino in denar, ki je že znan po vsem svetu in nas povsod poznaio tudi kot kupce.

Naši poljedelski, živinorejski in gozdarski pridelki in izdelki zavzemajo odlično mesto na svetovnih tržnicah.

V drugih državah imajo še več davkov kot pri nas. Nemčija na primer ima tudi prometni davek, davek na luksuz, »Reichsnotenfenz« in še mnogo takih davkov, kateri bi se nam zdeli neznosni. Brez davkov si ne bomo zgradili svoje očetnišave.

Dobilo se ljudje, ki pravijo, da nas bo Srbija gospodarsko izkoristila. Calwer priobčuje v »Jahrbuch der Weltwirtschaft« trgovsko bilanco Srbije. Ta je bila letno okroglo za deset milijonov dinarjev aktivna, nekatera leta dobre letine celo do 20 milij. dinarjev. »Jugoslovenska mlava« je v eni svojih številk lanskega letnika priobčila poročilo, da so Avstrijci in Boljevi za časa okupacije izvele iz Srbije blaga za 1700 milijonov dinarjev predvojne vrednosti.

Nemci so gotovo tudi toliko odnesli, saj so bili prvi moštri v plenjenju. To je gotovo škodovalo gospodarstvu Srbije, ali vendar bomo mi živeli od Srbije prej kot ona od nas. V podkrepitve tega mnenja navajamo nekaj podatkov glede Slovenije. Na račun kompenzacijske pogodbe 180-SHS za Avstrijo je uvozila Slovenija za 136 milijonov, izvozila pa za 37 milijonov, je tedaj pasivna za 99 milijonov. Od izvoza odpade na Srajsko 33,8 milijona. Te številke v preminšljevanje raznim avtonomistom!

Priznati moramo, da ni marškal pri nas v redu, ali drugje je slabše. Naše nepravilne zaostajajo daleč za vrednostjo naše narodne in gospodarske svobode. Zato pa bodimo tihi, ne zabavljamo nogo hvalimo boga, da nam je dal našo Jugoslavijo.

Z-k Fr.

Jugoslovenska Bosna.

(Pismo iz Sarajeva).

Fatalni poraz radikalne stranke i svih stranaka, koje su njoj blizu, potvrdilo naše ranije tvrdnje, da u Bosni i Hercegovini nema plemenskih borbi, da su Bosna i Hercegovina jugoslovenske zemlje, a nipošto srbske, hrvatske ili muslimanske.

Narod je nemilosrdno osudio izrugivanje »jugovini« sa strane ljudi, koji pristižu na pisanje »Srpske Riječi« i »Srpske Zorice«. Rado vjerujemo da ta silna moralna čuška depresivno djeluje na ljude poput Djordja Čokorila i Stjepane Kobasice.

Rezultat izbora označuju ovako: Jugoslovenska muslimanska organizacija 25 mandata, jugoslovenska demokratska stranka zajedno sa Savezom Težaka (u nekim su kotarevima imali zajedničke liste) 14 mandata, radikalna stranka 12 (a nadala se je 20-26), hrvatska težaka stranka 6, hrv. pučka 2, komunisti 2.

Pre svega treba zabilježiti, da je jugoslovenska muslimanska stranka zastupnica apsolutnog jedinstva i plemenske ravnopravnosti i u tome oštar protivnik radikalne stranke. Ta najjača stranka nije dosada u bosanskoj vladi izaslobođenja imala nijednog predstavnika. Dabome sad će dobiti predstavnika i nekoje važnije resore. Stanovalište demokratske stranke i Saveza težaka u pitanju jugoslovenstva i ravnopravnosti dobro je poznato. Komunisti zastupaju ista načela. Drugim riječima: 42 poslanika Bosne i Hercegovine, a 52 u 9 hrvatskih poslanika, ukupno 51 (od 63) uvijek će se najpretnije oduprijeti svim javnim i tajnim velikosrpskim tendencijama. Treba naime znati, da je radikalna stranka (protiv svojeg programa) istupila u izbornu borbu sa parolom: Velika Srbija. U Sarajevu optužuju sa strane muslimana i hrv. težake stranke radikale, da su falsificirali izborne spiskove.

ve t. j. da su protivzakonito brisali iz spiskova birače, koji su njima nepoćudni. Ako je to istina, trebalo bi upitati: koliko bi poslanika dobila radikalna stranka, da nije bilo toga falsifikata i da nije bilo parole, »za Veliku Srbiju«.

Rezultat izbora u Bosni i Hercegovini znači strašan poraz plemenskog separatizma i antijugoslovenstva, strahovitu osudu protidržavnih velikosrpskih tendencija. S druge strane hrvatski potpuni separatisti, koji se još nisu razstali sa istorijskim frazama o hrvatskom državnom pravu, imaju tek 6 poslanika (hrv. tež. stranka).

Bosna i Hercegovina kao žarište jugoslovenskog unutarnjeg problema dokazale u punim izborima, da će u blizoj budućnosti izvršavati tu svoju veliku kulturno-političku misiju. Ako dodje do realizacije autonomističkog programa, ako se budu otvarali pokrajinski sabori, prve sjednice bosanskog sabora manifestiraće tu ideju na zaprepaštenje onih, koji su od SHS izma živjeli i sticali pak izrugujući se pri tom cinikički »jugovini«. Otvarajući perspektivu s tog višeg nadstranačkog i jugoslovenskog gledišta, moramo danas zabilježiti jedan plus u istoriji jugoslovenske misli.

U agrarnom pitanju Bosne i Hercegovine otvara se nova epoha žestokih borbi. Jug. muslim. org. (25 posl.) zastupa konzervativno begovsko stanovalište, a demokratski savez težaka i komunisti (17) radikalno stanovalište. Hrvatske stranke (9) i radikali (12) bliže su demokratima nego jug. muslim. organizaciji. Nije isključeno, da će radikali pokušati, da se u agrarnom programu (poput beogradskih radikala) približe jugosl. muslimanskim organizacijama. Biće im naime vrlo teško sići s vlasti.

Politične vesti.

= Razdor u klerikalni stranki. Iz zanesljivoga vira smo prejeli tole informacije: Zadnjega zaupnoga shoda klerikalne stranke u Ljubljani so se adeležili le »kranski« klerikalci, ki so zamenjali svoj navidezni monarhizem s republikanstvom. »Štajerski« klerikalci, ki imajo svoj generalni štab v Mariboru so se temu skleni načelstva odločno uprli in potom »Stražec« proglasili, da so slejkoprej monarhisti iz načelnih oziror. Napad »Večernega List« je mariborsko klerikalno vodstvo silno osupnil. Pristaši SLS na štajerskem so vsi proti ljubljanskemu načelstvu, ki dobi direktive za svoje protidržavne in protidržavne namene z visokega mesta. Ker se bo vršil prihodnji zaupni sestanek SLS v Mariboru, mora priti v klerikalni stranki do očitnega razdora, kajti prepad med štajerskimi klerikalnimi monarhisti in kranskimi republikanskimi klerikalci je nepremostljiv.

= Rus o Slovencih. Beogradska radikalna »Tribuna« priobčuje o volitvah v Sloveniji dopis izpod peresa ruskega begunca Petra Naumova. Naumov piše med drugim: »Slovenci so skrajna zapadna veja Slovanstva. Več kakor tisoč let so se nahajali pod nemškimi gospodstvom, vendar so si ohranili jezik in čisto svoj slavjanski tip, kakor tudi karakteristične duševne vrline, ki jih imajo vsi ostali slovanski elementi. V preteklem stoletju se je pričela v Sloveniji uporna kulturna borba proti nemstvu. Slovenci so si ustvarili svojo književnost in njihov pesnik Prešeren je znan daleč izven meja Slovenije. Končno so se novembra 1918 v okviru Jugoslavije otreli tisočletnega robstva in stopili na široko cesto samostalnega državnega življenja. Toda Slovenci so katoliki, rimski kurija pa ne trpi neodvisnih Slovanov. Zato je stopila takoj v akcijo klerikalna stranka. Ona je pokazala svoje zobe že ob priliki plebiscita na Koroškem, kjer je ljudsko glasovanje ne glede na nedvomljivo nadštevilnost slovenskega elementa odločilo za združitev z Avstrijo. Sedaj je bilo volilno geslo klerikalcev odcepjenje Slovenije od Jugoslavije, pod čemer je treba razumeti združenje z Avstrijo ad majorem ecclesiae gloriam... To pismo priobčuje nota bene »Tribuna«, glasilo do včerajšnjih zaveznikov naših klerikalcev.

Parlamentarni položaj. »Riječ« poroča iz Beograda nastopne informacije: Včeraj je regent prestolonaslednik sprejel Nikola Pašića in Ljubo Davidovića, da se z njima posvetuje glede sestave nove vlade. Nato so bili sprejeti v avdienci načelniki drugih klubov. Na dvor ne bodo pozvani komunisti in republikanci, med tem ko se bodo socialni demokrati odzvali povabilu. V avdienci sta bila dr. Laganja in Korošec. Potem sta bila sprejeta dr. Hranica in predsednik zemljoradničkoga kluba Lazić. Parlamentarni klubi se sedaj bavijo z razpravljanjem o novem poslovníku. Nikola Pašić je začel posvetovanja z demokratskim klubom. Večina radikalcev se je izrekla za načrt ustave dr. Markovića. V Beograd so došli vsi Črnogorci razen republikanica Petrovića. Volilni odbor nadaljuje svoje delo ter je med drugim tudi sprejel petico iz zasadenih krajev Dalmacije, naj se podališajo mandati Blankinija, Čagića in Libadića.

= Koalicijska vlada? »Hrvatske« poroča iz Beograda, da se v političnih krogih širijo glasovi, da bo Stojan Protić dobil mandat za sestavo nove vlade. Kakor sedaj stoji stvari, niso niti večje skupine parlamentarne, zajednice niti demokratske stranke tako močne, da bi mogle same od sebe sestaviti vlado, vlad česar bo najbrže moglo priti do koalicijskega kabineta. Dela se na to, da bi v opoziciji ostali samo socialisti in komunisti.

= Pašić sestavi vlado do nedelje? Beograd, 17. dec. Posvetovanja na dvoru se bodo najbrže še danes končala. V parlamentarnih krogih trdijo, da bo mandat za sestavo vlade poverjen Nikoli Pašiću, vodji radikalne stranke. Morda bodo pogajanja do nedelje že končana, tako, da se bo mogla v nedeljo sestaviti nova vlada. V tem primeru bi bila sklicana seja ustavotvorne skupščine za ponedeljek.

= Posvetovanja o ustavi. O. Pašić je odboru radikalne stranke poročal o svojem sprejemu na dvoru. Nato so se vršila v odboru radikalne stranke posvetovanja glede načrta nove ustave in poslovníka. Večina članov je v glavnem pristala na načrt ustave dr. Laze Markovića. Kar se tiče poslovníka, menilo radikalci, da je treba nesprišiti delo v konstituenti in preprečiti tehnično obstrukcijo. V radikalnem klubu se še danes prične debata o novi ustavi in poslovníku. Ugotovilo se bo

program dela skupne vlade ako pride do sporazuma z demokratski in zemljoradničko stranko. V demokratskem klubu so tudi razpravljali o novem načrtu ustave. Dr. Edo Lukinić in dr. Ribar sta poročala v klubu. — Tudi ostali klubi se bavijo v glavnem z razpravljanjem o novem poslovníku. Zdi se, da bodo klubi po večini danes končno veljavno sklepali o poslovníku in da bodo zahtevali izpremembo pri-sege in kvalificirane večine. —

= Zemljoradnički klub. Dne 16. t. m. je imel zemljoradnički klub svojo sejo, na kateri se je razpravljalo o izpremembi poslovníka. Izvoljen je bil odbor petih oseb, ki morajo v treh dneh sestaviti načrt novega poslovníka. Predsednik kluba je javil Pašiću, da bo govoril s njim o izpremembah, ki naj se izvršijo v poslovníku. Nato se je konstituiral klubov odbor. Za predsednika je bil izvoljen Vojislav Lazić (valjevskega okrožja), za podpredsednika Puceli (ljubljanskega okrožja, ter Frančič (splitsko okrožje), za tajnika Štefan Benina (Bečkerek) in dr. Stajić (vranski okrožje). Za kvestorja sta izvoljena Diokić (saraevsko okrožje) in Urek (mariborsko okrožje). Na današnji seji kluba je bil izvoljen osek, ki se bo pečal s proučevanjem ustave, ki bo sestavljen iz 10 poslancev pod predsedstvom Mihaela Avramovića. Vsebi o sestavi skupnega kluba zemljoradničke stranke ter z demokratsko stranko ali s katerokoli drugo stranko so kombinacije brez vsake podlage. —

= Iz verifikacijskega odbora. Dne 16. t. m. je bila seja verifikacijskega odbora, ki je trajala do devetnajstih. Na tej seji so bile odbite pritožbe za volilno okrožje Raško-Svečansko. Mandati imenovanega okrožja so bili verifikirani, kakor tudi mandati za valjevske okrožje, mandati za zagrebsko županijo, ter za hrišidsko in fikveško okrožje. Razpravljalo se je še o mandatih za prizrensko okrožje, ker se zdi, da so se tam vršile nepravilnosti pri volitvah. Na današnji seji verifikacijskega odbora se je razpravljalo o pritožbi socialističnega kluba, ki se tiče volitve v subotičkem okrožju. —

= Radić stavlja pogoje. V parlamentarnih krogih se govori, da so Radićevi delegati stavlili svoje pogoje za vstop v konstituenti. Radić zahteva, da se poslovník tako izpremeni, da bo konstituenti zajamčena popolna suverenost. Konstituenta ne more biti razpuščena, niti po kroni niti po vladi, ampak se mora razpuščiti sama. Kar se tiče nove ustave, stoji na republikanskem stališču in zahteva, da se vprašanje ustave reši sporazumno. Radićevi delegati bodo danes pričeli pogajanja z ostalimi strankami. Ne ve se še gotovo, ali se bodo pogajali tudi z demokratsi.

= Pogodi muslimanov. »Interni« list »poroča iz Beograda o jugoslovensko-muslimanski organizaciji v Beogradu, da je imel njen zastopnik dr. Hranica daljše posvetovanje z vodjo radikalne stranke Nikolo Pašićem. Dr. Hranica je zahteval kot pogoje, da gre njegov klub v novo vlado da se agrarni vprašanje v Bosni in Hercegovini reši ravno tako, kakor v drugih delih države in ne, da se agrarni problem rešuje, kakor sedaj po raznih pokrajnih različno. Med drugim je tudi zahteval, da se mora ustavno vprašanje rešiti v konstituenti a dve tretjinski večina glasov. Nikola Pašić je izjavil, da ima njegova vlada predvsem nalogo, izvesti ustavo in tako potem volitve pridobiti narodu redno parlament. Zdi se, da je v tem pogledu došlo do gotovega sporazuma. —

= Protiv konfirira z Radićem. »Hrvatske« poroča iz Beograda: Odposlanci Radićeve seljačke stranke, pet po številu, so došli v Beograd ter se nastanili v hotelu »Central«, kjer so jih posetili poslanci Narodnega kluba, s katerimi so se razgovarjali o političnem položaju. Včeraj popoldne so prišli v poslojpe ustavotvorne skupščine, da vrnejo predvsem poset članov Narodnega kluba. Potem so delegati Radićeve seljačke stranke odšli v stanovanje Stojana Protića, kjer so dalje časa konferirali z njim. Prihod zastopnikov Radićeve stranke v Beograd je izzval v parlamentarnih krogih živahno zanimanje ter se spravlja v zvezo s pričetkom pogajanj za sestavo vlade. Zdi se, da se je položaj v tem pogledu izpremenil. Delegati Radićeve seljačke stranke sicer nimajo mandata, da sklenejo kak sporazum, pač pa imajo nalogo, da se pouče o vseh razmerah, ki se tičejo nove ustave in da o tem poročajo v Zagrebu svoji stranki, šele potem bi imela slediti pogajanja na podlagi katerih, bi sodelovala Radićeva seljačka stranka v konstituenti. Le od teh pogajanj je odvisno, ali bo hotela Radićeva seljačka stranka sodelovati v konstituenti ali ne.

= Odstavljen dr. Magdić. Uradne »Narodne Novine« priobčujejo ukaz, da je dr. Magdić razrešen dolžnosti kot varadžinski veliki župan in poverjenik za Medjimurje.

= Centralizacija Vojvodine. To dni je bil podpisan ukaz na podlagi katerega preide Vojvodina v finančno-upravnih zadevah neposredno pod beogradskega upravnika. Istočasno so se osnovala finančna ravateljstva in bili imenovani uradniki, ki so nastopili svojo službo s 15. t. m.

= Situacija na Reki neizpremenjena. Položaj na Reki je neizpremenjen. D' Annunzio ne stori nobenega koraka, marveč čaka, kakšen odgovor dobi na pismo, katero je poslal potom svojega posebnega odposlanca kralju v Rim. Arditiom je dolg čas, zato pa

vačenjajo zopet z napadi in divjanjem proti meščanstvu. Nekateri meščani so spravili svoje dragocenosti in denar na italijanske bojne ladje. D' Annunzio strahuje Reko dalje in ako se kje pojavi kak odpor, ga hitro zadusi z grožnjami svojih zvestih ljudi. Tako je on še nadalje neomejen gospodar na Reki.

= Italijanski časopisje proti D' Annunziju. »Giornale d' Italia« kliče D' Annunziju »Bastak« (Dosti!) in obsoja dezertacije. Disciplina mora vladati v prvi vrsti in tudi reško vprašanje je ne sme motiti. »Tribuna« pravi, da je zadnji čas, da nehajo te komedije. Oficirji morarice morajo biti sedaj vedno oboroženi med mostvom in imajo nalogo, na vsak način v vsakem slučaju zahtevati pokorščino. Vsa dežela, pravi »Tribuna«, se oglašja in zahteva, da se spoštuje njena suverena volja in 40 milijonov prebivalstva ne bo strahoval en sam človek, pa naj bo

še tako velik. »Corriere della Sera« meni, da početje reškega poveljstva ne more dobiti priznanja v Italiji, ker tu mislijo še na svoje častne dolžnosti. »Lavoratore« izvaja k napadom na D' Annunzija v službenem časopisju, da prihajajo ti napadi zelo pozno. Ministrski krogi se obračajo sedaj proti D' Annunziju nameravanim početjem, vsaj z besedami, in trdijo, da bojevo izvesti rapalsko pogodbo. »Lavoratore« poroča dalje, da je general Caviglia v zvezi z zastopniki Reke, dr. Vio. Osojansk, Mini, Alarffetto, in hoče napraviti meščanski blok, katerega naloga bi bila, da reši ustavno vprašanje.

= Češkoslovaški židi hočejo v Jugoslavijo. Iz Prage poročajo: Vsed protizidovskih izredov se je odločilo večje število židovskih visokošolcev, da zapuste češke univerze in se preselijo v Jugoslavijo, kjer hočejo nadaljevati svoje študije.

Telefonska in brzojavna poročila.

JUŽNA ŽELEZNICA.

— d Dunaj, 17. dec. Na včerajšnji seji upravnega sveta južne železnice je izjavil generalni ravnatelj dr. Fall, da sta po oficijelni obvestitvi »Association nationale« v Parizu odobrili tako jugoslovenska kakor tudi italijanska vlada provizorni režim. Ker sta pritrdili že tudi Avstria in Madžarska, je upati, da se provizorni režim uvede že od 1. januarja dalje. Vprašanja, ki so s tem v zvezi, se bodo obravnavala na konferenci meseca januarja na Dunaju. Te konference se bodo udeležili zastopniki prizadetih držav, pa tudi zastopniki »Association nationale«. Glede italijanskih anuitet se bo po nameri italijanske vlade posebel obravnavalo z zastopniki južne železnice in »Association nationale«. Naposled je naznanil glavni ravnatelj, da je italijanska vlada iz naslova »Uporaba proge južne železnice na italijanskem ozemlju« plačala južni železnici na račun 100 milijonov kron.

SPOPADI V ZADRU.

— d Rim, 17. dec. Agenzija Stefani poroča: Listi javljajo iz Zadra: 200 vojakov stražarjev je na povelje guvernerja Milla odšlo v vojašnico zbora dalmatinskih prostovolcev, da bi ga razorožilo in razpustilo. Dalmatinci so se temu uprli. Prišlo je do streljanja, pri čemer je bilo na obeh straneh več oseb ranjenih. Na intervencijo poveljnika karabinierjev so se vojaki umaknili. H guvernerju je prišlo odposlanstvo mesta Zadra, ki je prosilo, naj bi se ne razpustil zbor prostovolcev.

ITALIJA JE PRIZNALA KONSTANTINO.

— d Washington, 17. dec. »Chicago« »Tribuna« doznava, da je Italija že priznala kralja Konstantina na Grškem. Grška vlada je grškemu patriarhu ustavila vse podpore, ker je nastopal zoper sedanjo vlado.

PROGRAM NOVE MADŽARSKE VLADE.

— d Budimpešta, 17. dec. Na današnji seji narodne skupščine je ministrski predsednik Teleki razvil program vlade, ki je od programa prejšnjega kabineta v bistvu in v načelih precej različen. Glede važne točke gospodarskih vprašanj je izjavil ministrski predsednik, da je skrajno potrebno, da se povzdigne gospodarski promet s sosednimi državami in da se tozadevna pogajanja z Avstrijo že vrše in je pričakovati ugodnih uspehov. Ob tej priliki proš nemško vlado, naj v interesu dobrega sporazuma ne vztrmira madžarskega čustvovanja s tako ostrimi izjavami, kakor je to 4. t. m. storil avstrijski zvezni minister. Obe državi sta zainteresirani na tem, da se vprašanje zapadne Ogrske reši na priateljski način. Glede notranje politike je poudarjal ministrski predsednik, da se mora pričeti delovanje na to, da se kar najhitreje sestavi enoten volilni zakon. Poudarjal je tudi, da je treba izvesti čisto primerno obliko magnatske žbornice. Pred vsem pa je treba misliti na rešitev vprašanja o prestolonasledstvu. To vprašanje se mora rešiti brez vsakih poizkusov pučev in brez vsake revolucionarne mahinacije na način, da bo pri tem mir ostal v deželi. Preden pa se ni dosegla popolna notranja konsolidacija, se še ne more misliti na končno veljavno rešenje vprašanja prestolonasledstva. Zakonodajstvo bi moralo rešiti še različna predhodna vprašanja in podvreči razmerje med narodom in kraljem posebnim reviziji. Vpovstavitve neodvisnega narodnega madžarskega kraljevstva je prav za prav priznana že v mirovni pogodbi. Potrebno pa je, da se to inkorporira tudi še v drugačni obliki, kakor na samo v obliki prostega izražanja narodne volje. Justični minister bo tozadevni zakonski predlog izdelal v najkrajšem času.

FINANČNA KONFERENCA V BRUSLJU.

— d Bruselj, 16. decembra. Prva seja bruseljske finančne konference je

bila posvečena, kakor poroča posebni poročevalec Agence Havas, samo izključno ekspoziciji, ki ga je podal državni tajnik Schroeder in ki se je pečal s finančnim položajem Nemčije. Razen obeh glavnih delegatov, Bergmann in Lawenstein sta se udeležila sestanka tudi še dva nemška izvedenca. Po otvoritvi seje je opozoril predsednik Delacroix na to, da je namen sestanka, da se dožene praktični način, kako izvesti klavzule versajlske pogodbe, ki se tičejo reparacij, kakor je to predsednik že včeraj omenil v zasebnem razgovoru z Bergmannom. Na to je izjavil državni tajnik Bergmann, da je izvedba in rešitev reparacijskega problema odvisna od finančnega položaja Nemčije in je predložil celo vrsto dokumentov, ki dokazujejo nujnost njegove trditve. Nato je povzel besedo državni tajnik Schroeder in govoril o spomenicah, ki so bile predložene nemškimi delegatoma. Popoldne je govoril Lawenstein o vprašanju meničnih tečajev in cirkulacije bankovcev.

STAVKARSKO GIBANJE V ČEŠKOSLOVAJSKI.

— d Brno, 17. decembra. Politijsko ravnateljstvo je odpravilo in ukinito policijske odredbe in omejitve. Vendar pa ostane naredba o prekomerni sodu do nadaljnjega še v veljavi.

— d Bratislava, 16. decembra. Na podlagi sklepa zaupnikov nemško-madžarske levice bi se morala danes popoldne pričeti tukaj v vseh obratih splošna stavka v znak simpatij za komunistično gibanje na Češkem. Vendar pa je bila večina bratislavskega delavstva proti stavki. Lastniki obratov so izjavili, da bodo odpustili vse ono delavstvo, ki bi brez povoda odklonilo delo.

— d Moravska Ostrava, 16. decem. Na včerajšnji seji zaupnikov in zastopnikov levice so sklenili, da pozovejo delavstvo, naj zopet pride na delo.

— d Brno, 16. decembra. Tukaj je popolni mir. Delavci so zopet pričeli delati.

ŽRTVE BOMBNEGA ATENTATA.

— d Bukarešta, 16. dec. Žrtve atentata v senatu, senator Georgiu Spiru, je podlegel svojim poškodbam. Stanje predsednika generala Coande se je zboljšalo. Včeraj je bil pogreb škofa Demitrija Rada in ministra Breceana. Pogreb se je vršil z velikimi slovesnostmi. Policia je razpisala 200.000 lejev nagrade za onega, ki izsledí atentatorja.

ANGLEŠKI PARLAMENT.

— d London, 17. decembra. Spodnja zbornica je obravnavala amende-ment k homerulskemu zakonu, ki ga je sprejela zbornica. Nacionalistični poslanec Devlin je predložil izjavo, v kateri izjavlja, da se spodnja zbornica protivi nadaljevanju debate o imenovanem zakonu, predno vlada popolnoma ne pojasni svojo irsko politiko. Bonar Law je nastopil zoper amende-ment. Dnevni red, ki ga je predlagal poslanec Devlin je bil nato odklonjen s 195 glasovi proti 33.

STAVKA V NEMČIJL.

— d Berlin, 17. dec. Listi javljajo iz Halle, da je bil na povelje berlinske vlade aretirani glavni voditelj neodvisnih levicarjev in glavni urednik lista »Das Hallesche Volksblatt«, dr. Stern. Vsed tega je tamošnje delavstvo pričelo stavkati, tako da je mesto brez električne razsvetljave in brez cestne železnice. Delavstvo je sklenilo, da bo stavko razširilo čez vse nemško pre-mogovno okrožje.

STAVKA POŠTNIH VOZNIKOV.

— d Dunaj, 16. dec. Zaradi stavke poštinih voznikov in šoferjev je popolnoma ustavljen takolmenovani cestni poštini promet, to se pravi, ustavljeno je dostavljanje vsake nošte na poštne urade, kakor tudi dostavljanje pošte na kolodvore. Pošta za zunanje kraje se more oddati le na kolodvorih. Pošilatve, ki dospelo na kolodvore, ostajajo tam.

FRANCOSKI VOJNI MINISTER.

— d Pariz, 16. dec. (Havas) Vojni minister Lefevre je odstopil. Predsednik finančne komisije zbornice Raiberti prevzame portfelj vojnega ministra.

UPOR PROTI BOLIŠEVKOM.

— d Lvov, 17. dec. Kakor javljajo listi, je na Krimu izbruhnil nov upor proti boljševikom. Povelništvo nad vstaji so prevzeli Tartari. De-

lavci in mornarji Sebastopola so se pridružili temu gibanju. Bolševiški list »Petite Revolution« priznava, da ima to gibanje velik pomen. Tudi 5000 vojakov Vranglove vojske, ki so se do sedaj skrivali v gorah, se udeležuje upora. Kakor se govori, le general Macho odšel nacionalistom Krima na pomoč.

GENERAL BALAHOVIC IN BOLŠEVIKI.

—d Varšava, 17. decembra. Listi javljajo, da so beloruske in ruske organizacije naprosile generala Balahoviča, naj nadaljuje vojno zoper bolševike, kar pa je general Balahovič odklonil, pri čemer je poudarjal, da so njegove čete internirane in da on sam ne more dati bolševikom nikakega povoda za to, da bi zopet napadli Poljsko.

EKSPLOZIJA MUNICIJSKIH VLA-KOV.

—d Lvov, 17. dec. Iz Tarnopola javljajo listom, da sta na postaji Zmerinka zletela v zrak dva municijna vlaka. Pri tem je bilo ubitih 17 bolševiških vojakov. Uradno poročilo bolševikov javlja, da so eksplozijo povzročili Poljaki in pristaši Petljure. Devet železniških delavcev je bilo zaradi tega usmrčenih.

POGAJANJA V RIGI.

—d Moskva, 17. Predsednik poljske mirovne delegacije v Rigi je v imenu svoje vlade podal izjavo, da Poljska na svojem ozemlju ne bo trpela nikakega pokreta, ki bi bil namerjen proti sovjetski Rusiji. Predsednik ruske delegacije je protestiral proti podpiranju Balahoviča in Zeligovskega.

Neodrešena domovina.

— Proslava Oberdankovega spomina. V nedeljo 19. t. m. se bo vršila v Trstu v gledališču Fenice javna proslava Oberdankovega spomina in sicer na inicijativo republikanske zveze v Juliji Benečiji. Drugi dan pa bodo proslave Oberdankove po raznih krajih v Istri in v Furlaniji.

— Delovanje italijanske volaške sodnice. Progressivna številka procesov v glavnem registru je kazala koncem novembra 16.704. Višjih procesov je bilo še 3318, v preiskovalnem zaporu 959 oseb. Amnestija je mnogo oprostila nadaljnega sodnega preganjanja. Te številke so grozne in pričajo o strašnih podvigih, ki se je izvala na zasedenem ozemlju nad našimi ljudmi, kajti večina števk se tiče njih.

— Šibenik. Ker preide Zader pod italijansko oblast, ostane naša najvažnejša središča v severni Dalmaciji Šibenik. Me to ima slikovit položaj s krasnim pristaniščem, ki je že po naravi utirjeno vojno pristanišče. Njegova važnost pa ne zanostja tudi v gospodarskem pogledu. Pristanišče je važno tudi za izvoz bosanskega lesa in premoga v Sivericu. V Dalmaciji proučavajo, kako bi se uspešno lotili delovanja v prospevanje vseh v počev prihajajočih pristanišč, zlasti pa Šibenika in Splita. Država brez dvoma sama ne more vršiti vsega potrebnega dela za bodočnost dalmatinske obale, zato je potrebna tudi zasebna inicijativa s primerno pomočjo države.

— Represivne policijske odredbe v Zadru. Uveden je v Zadru režim, ki spominja na obsežno stanje. General Taranto, ki nadomešča še vedno bolševskega admiralja Mile, postopa jako strogo. Zadržal je vsa zbiranja in demonstracije, vrši se stroga časovna cenzura, nikdo ne sme na Reko in nikdo z Reke v Zader. Številne patrulje »kraljevskih stražnikov« in karabinjerjev skrbijo za red in mir po ulicah. Toliko je bilo krika in vika za mater Italijo, priporili pa so si represivne policijske odredbe in kadar bodo te ukupljene, bodo zadržali Italijanci prepričani svoji usodi, ki privede Zadru pogin. Kar so hoteli, pa imajo. Njim velja kraljeva Dumasova junaka: Tu l'as voulu.

Iz Trsta.

Ta teden je padlo na Notranjskem, zlasti med Logatec in St. Petrom, veliko snega. Huda burja je brla na Kransko. Sneg je padel tudi v Trstu in sicer v tako znatni množini, da so ga odvažali v četrtek in petek z tovornimi avtomobili. Ogromne množice snega so trdo prizadele promet na progi Južne železnice. V sredo in četrtek je bila posebno na višinah pri Logatcu, Planini, Postojni vožnja težavna. Že v sredo so imeli vlaki znatne zamude. V četrtek je prišel Lloyd - ekspres v Trst z osmurno zamudo. Običajni so v snegu padli Logatec, dasi so bili pri vaku le 4 vozovi pa 3 lokomotive. Ljubljanski brzdovlak je prišel v Trst v četrtek s peturno zamudo. Včeraj v petek je prišel brzovlak iz Trsta v Ljubljano še le ob pol 9 zvečer. Vzrok pa ni bil več toliko sneg kakor zasnepo postopanje na postaji Logatec. Ta »promet« je specialiteta. V Gorici, kakor pripovedujejo potniki, ni zapadel sneg. V Italiji je že več dni štrajk javnih nameščencev. Sodniki ne štrajkajo, pač pa pomožno osebje. V poštnem in brzdovlaku prometu se že zelo čuti posledice štrajka. Tudi brzovlakov iz naših krajev adrešati v Italijo niso ta teden prejeli. Čudno je, zakaj naši uradi sprejemajo drage brzovlakov za Italijo in zasedeno ozemlje. Včeraj so v Trstu karabinjerji delili pošto. Šlo je, čeprav malo hrupavo. Ljudje si pomagajo tudi tako, da izročajo pisma potnikom. Na železnici doslej ni bilo štrajka, vendar so železničarji na svojem shodu v sredo že dali nekako moralno »zaslombo« štrajkujočim Gosp. Pittoni je moral iz Trsta v Rim, kjer so bila posvetovanja zaradi štrajka na železnici. Včeraj v petek se je imel vrniti ter prinesel seboj odločitev. Med potniki v Trstu je zavladala nervoznost zaradi povratka. Mnogo jih je odšlo, predno so odpravili pošto. Posebnega življenja ni v Trstu. Tudi v kupčiji je precej mirno. Ljudje kupujejo za Božič. Potovanja v Trstu se ljudje sploh radi ognejo, ker so zelo velike sitnosti. Predno se dobi nas v Ljubljani, trpi dolgo. Potem na treba še v Trstu iskati posebno dovoljenje za potovanje dom. Čemu te ovire? Čemu tolika potrat časa? Mesto, da bi trgovci kupovali dopolnilno blago, pa zamudi tri ure na kvarturi. Dne 15. in 16. decembra so imeli v Trstu skupščino vse trgovske in obrtniške zbornice v Italiji. Bila je prva skupščina te vrste. Prilika se je porabila seveda za manifestacijo nacionalne edinstva. Predsedstvo za te skupščine, ki ostanejo redna narava, se je zategal tudi poverilo zbornici v Trstu. Razpravljali so obširno o potrebi izboljšanja prometa na železnici, zahtevali odpravo monopolov na kavo, ki vrže državi le 18 milijonov lir, dočim uprava porabi desetkrat toliko. Zbornice so se dalje pečale v vprašanje vojnih dobikov.

Ljudsko štetje.

V Službenih Novinah št. 94. z dne 31. aprila t. l. in Uradnem listu z dne 23. oktobra 1920. št. 122 je objavljena uredba o popisu prebivalstva, hiš in domače živine, ki se ima koncem tega leta izvesti in

enako izvršiti na vsem teritoriju kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev.

Odveč je, da bi se važnost tega popisa posebej poudarjala, dovolj je omeniti le toliko, da poznava številnega stanja prebivalstva ni samo potrebna za narodovna raziskovanja, ampak je tudi še večje važnosti za upravne namene vsake dobro urejene države.

Na noben drug način ne more država sebe bolje spoznati in biti natančno informirana o svoji velikosti in ustroju kakor s periodičnim nabiranjem podatkov o prebivalstvu.

Za našo mlado kraljevino nima ta prvi popis prebivalstva samega pomena kot velika kulturna delo, ki bo potomstvu zapustilo verno sliko stanja, v katerem se je naše plemo nahajalo v početku stvaritve edinstvene domovine našega troimnega naroda temveč bo tudi sedaj dobro služil kot temelj pri izvršitvi nove državne ureditve, ker so podatki o prebivalstvu osnova za upravo, gospodarsko, prosvetno in sploh celokupno socialno politiko.

Za izvedbo tega velikega statističnega dela je treba intenzivnega delovanja vseh prosvetnih družbenih stanov in najaktivnejšega dela občinskih in državnih oblastev.

Vsed tega se je z omenjeno predhodno določilo, da ta popis izvrše občine s sodelovanjem vseh pismenih državljanov, ka-

teri imajo dolžnost, da na poziv občine vsrše odkazane popise pošte, dočim je nadzorovalnim oblastem poverjena kontrola in nadziranje dela popisnih organov.

V slučaju, da v kakem kraju prebivalstvo napačno razume pomen tega popisa, morajo nadzorovalne oblasti okoliščiti pomen popisa in ga preučiti, da so podatki, pridobljeni s popisom prebivalstva, splošne važnosti za vsakega, niso pa nikakor v škodo posameznec, ker se vsi osebni podatki, katere zbira statistika, obdelujejo in sestavljajo v skupinah tako, da se v sta istih tabelah osebnosti popolnoma izgube.

Osebnosti podatki so tudi največja tajnost, ki se nikomur ne objavlja o nima; nobene zveze z delovanjem in plačevanjem davkov, vojno obveznostjo, revizijskimi ali s kakim novim obteženjem in obremenjenjem prebivalstva.

Vsed v današnjih razmerah neobvladljivih tehničnih težkoč se je iskanje pravil in navodil ter obrazov za popis zakasnelo za nekoliko dni in so se radi tega morali za prehodna dela določiti roki na novo določiti in omejiti.

Kljub tem težkočam se mora pri tem vstrati, da občinski popisi odhodi tudi v tako skrajšanem roku izvrše vsa pripravljala dela, tako da se bo popisovanje samo moglo vršiti z 31. decembra 1920.

Poverništvo za socialno skrbstvo.

Pomagaite našim bratom Rusom!

V Strnišče pri Ptuj je prišlo tisočtristo ruskih beguncev raznih stanov, med njimi otroci in ženske. Nahajajo se ti siromaki v srce pretresujočem položaju, nimajo perila, ne obleke, ne žice niti jedilne posode. Celo bosih je več. Med njimi se nahaja 35 bočnikov.

Iskrno prosimo naše brate in sestre ter apelliramo na njih slovensko srce: pomagajte tem nesrečnikom, žrtvuje od svojega imetja kar in kolikor morete, ter darujte za ta plemeniti namen. Človek trpi, brat strada, je lačen, bos in bolan.

Ali se sme tu še vprašati: čemu? Zakaj? Kdo?

Najnujnejše se potrebuje žlice, skledice, ločnine in perilo.

Ako vsak le en komad žrtvuje, bo že veliko pomagano, bo marsikatero življenje rešeno. Pokažimo, da imamo i ml, ad celoga sveta zapuščenim in zapostavljenim - zlasti slovensko srce, ki zna solze sušiti in rešiti pomagati.

Vse darove prosimo poslati v našo pisarno, Jurčičev trg 3 med 10-12 in med 3-5 popoldne.

Za »Ruski kružok«:

Terezina Mihajlova Jenko.

(Druge liste prosimo za ponatis!)

Dneune vesti.

V Ljubljani 18. decembra 1920.

— Proslava regentovega rojstnega dne v Ljubljani. Snoči ob 6. je priredila godba Dravske divizije v proslavo regentovega rojstnega dne bakljado po mestu. Udeležila se je velika množica ljudi, ki je navdušeno klicala državnemu in narodnemu jedinstvu. Zvečer je priredil častniški zbor v veliki dvorani hotela »Union« sijani zabavni večer s koncertom in plesom. Dvorana je bila okusno dekorirana s palmami in zelenjem. Na odru je bil postavljen doprni kip kralja Petra, na steni pa je sredi zelenja visela slika kraljeviča regenta Aleksandra. V krogu ob dvoranih stenah so bili nameščeni sedeži za dame, gospodom pa je bil odkazan prostor na galeriji. Godba Dravske divizije je svirala izbrane koncertne točke, na kar je nastopil znani pevski kvartet prof. dr. Kozinec, ki je z umetniškimi predvajanjem najkrasnejših naših, zlasti koroških pesmi naravnost očaral vso navzočo publiko. Ob 11. se je pričel ples s srbskim narodnim kolom. Ples je otvoril general Dokič z gospo županjo dr. Tavčerjevo. Prireditve so se udeležili vsi civilni in vojaški dostojanstveniki na čelu jim začasni deželni predsednik dr. Leonid Pitamic s poverjenikom dr. Ravničarjem in Ribnikarjem ter voditelji poverjeništev ing. Klinariem, dr. Skabernetom in dr. Vertačnikom. Pristojni je bil tudi bivši deželni predsednik dr. Brejc in bivši poverjenik za javna dela ing. Serbec. Mestno občino je zastopal magistratni ravnatelj dr. Milutin Zarnik. Včerajšnja zabava, ki jo je v velikem številu posejili vsi sloji našega prebivalstva, je bila ena najlepših prireditvev, kar jih je bilo zadnja leta v Ljubljani.

— Verska nestrpnost v višem školskem svetu v srbski luči. Uprava »Org. učitelje in otroških vrtnaric kraljevine Srba, Hrvatov i Slovencev« v Beogradu je poslala »Učiteljskemu tovarišu« protest proti nastopu kanonika Nadrala v višem školskem svetu ljubljanskem proti srbski učiteljski srbsko-hrvatskega jezika na ljubljanskih dekliških šolah ter piše: »Na svoji seji dne 30. novembra je uprava z začudenjem čitala članek o tem dogodku. Katoliški duhovnik ni dal izraza svojih bolevi zaradi izgube drage nam sestre Koroške, nego je izjavljal, ker srbska učiteljska pravoslavne vere predava v Ljubljani v šoli. Če bi ne bilo onega krasnega odgovora užaljenega zastopnika učitelstva, g. L. Jelenca, ki je podal izjavo človeka z iskrenim patriotskim srcem, bi me s preziranjem prešle preko onega pojasa mračništva zagrozenega klerikalca. Tako pa kličemo na izjavo užaljenega našega kolege: Slava in čast našemu tovarišu, spoštovanemu g. Jelencu, ter vsem onim sinovom in hčeram slovenskim, ki se zavedajo, da mora biti sedaj naša prva briga delati za utrčenje te naše zgradbe troimnega naroda, ki se je dvignila na kosteh svetih žrtvev, delavnih za njeno ustvarjenje!«

— Redna javna seja občinskega sveta v torek, dne 21. decembra 1920 ob petih popoldne v mestni dvorani, Dnevni red javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Mestnega magistrata poročila o nekaterih prošnjah za sprejem v domovinsko zvezo ljubljansko. IV. Personalno-pravneška odseka poročila: 1. o dopisu Mestne hranilnice glede spremembe § 9 hranilnišnih pravil. 2. o dopisu Mestne hranilnice glede nekaterih sprememb službene pragmatike za hranilnične uradnike. 3. o dopisu pripravljatelja odbora za ustanovitev bolnišnice blaginje mestnih uslužbencev glede izvolitve zastopnikov mestne občine v načelstvo, nadzorstvo in razpisnišče te bolnišnice blaginje. V. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu mestnega knjigovodstva glede najema novega posojila do najvišjega zneska K. 300.000.— za mestno zastavilnico. 2. o dopisu mestnega knjigovodstva glede podaljšanja veselečnega davka za nadaljnjo dobo 3 let. 3. o prošnji prevoznika Josipa Turka za zvišanje pavšalne voznine za mestne blagovorne vožnje. 4. o dopisu Josipine Skuškeve glede zvišanja najemnine za šolske prostore v njeni hiši št. 21 na Erjavčevi cesti. 5. o ponudbi Franca Viranta za odkup dela mestne parcele št. 184/1 kat. obč. Karlovskega predmestja pred dolenskim kolodvorom. VI. Šolskega odseka poročila glede izvolitve treh zastopnikov občinskega sveta v šolskem odboru za obrtno nadaljevalno šolo za upravno dobo 1921 do 1923. VII. Stavbnega odseka poročila: 1. o prošnjah 6 hišnih posestnikov za podaljšanje roka za napravo hišne kanalizacije v zmlisu zakona o kanalskih pristojbinah. 2. o dopisu mestnega stavbnega urada glede muijih popravil lesenega mostu čez Gradaščico pred trnovsko cerkvijo. 3. o dopisu mestnega stavbnega urada glede ureditve odtoka meteorne vode na križišču Knezeve ulice in Poljske ceste v Spodnji Šiški. VIII. Obrtnega odseka poročila o prošnji zadruga izvoščikov za zvišanje tarife za izvoščike. IX. Policijskega odseka poročila o prizivu mesarskega pomočnika Alojzija Kocjana proti odloku mestnega magistrata glede stojnice. X. Direktorija mestne klavnice poročila o dopisu mestnega knjigovodstva glede zvišanja klavničnih pristojbin. XI. Upravnega odbora mestne elektrarne vodovoda in plinarne poročila: 1. o dopisu ravnatelstva glede zvišanja ceno električnemu toku v zgodnjih večernih urah. 2. o ponudbah za razpisane vožnje za mestno plinarstvo. Tajna seja: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravneška odseka poročila o prošnjah za razpisane ustanove za omejeno obroke in za učence ljubljanske revalke. o prošnji dveh uslužbencev revalke postaje za prevzem v mestno službo i. dr. IV. Finančnega odseka poročila o 6 prošnjah za znižanje pristojbine za sremlje v domovinsko zvezo. V. Direktorija mestnega upravnega zakupa poročila glede regulacije službenih prejemkov upravniskera osebja. VI. Obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za razne obrtne koncesije.

— Ernest Denis resno obolen. Naš znani in neumorni prijatelj profesor Ernest Denis je v Pragi resno obolen in se bo moral vrniti v Pariz, kjer ga bodo operirali. Profesor Denis je

Novinski pregled.

— »Times« kliče Lloyd George: Proč iz Mezopotamije! Ob zaključku premirja je imela Angleška ob Evfratu privilegirano stališče. Arabci so videli v njej oblast, ki jim pomore do njihovih narodnih aspiracij. Šlo je dobro, Arabci so z angleško pomočjo vodili lokalne uprave in sodnije, razvijala se je trgovina in poljedelstvo je pričelo cveteti. Ali Anglija nima za Mezopotamijo moža Cromerjeve ali Kitchenerjeve spretnosti in previdnosti, prvič je to v novejši angleški zgodovini, da nima na razpolago sposobnega moža, in nastala je anarhija in upor namesto, da bi se bilo nadaljevalo zapričeto delo. Upravitelji so krenili na krivo pot gospodstva namesto pokroviteljstva nad Arabci. Razvila se je gverilja. Arabci so moštri v podrobnih vojni in škoda je ogromna. Zadnji dve leti je stala okupacija 43.250.000 šterlinov, dohodkov pa je bilo samo 3.262.500. Angleška seveda ne bo odnehala, marveč bo nadaljevala svoje koloniziranje v Mezopotamiji, ker njen kupčijski duh vidi v deželi ogromne bodoče dobičke. Okoli 10.000 Arabcev je bilo v zadnjih mesecih usmrčenih ali odmrtnih iz dežele. Tako iztrebila Anglija uporne domačine in si gladi pot za svoje ljudi, ki bodo lahko gospodovali nad preostalim prebivalstvom. Taki so angleški računi v Mezopotamiji.

— »Le Temps« piše o grškem kralju Konstantinu, ki je naprosil zvezo narodov, da naj presodi njegovo stopovanje v času vojne, in objavlja odlomke iz dnevnika E. Skuludisa, grškega ministrskega predsednika leta 1915. Kralj Konstantin je takrat, ko je bila Grška zaveznica Srbije, sklenil z Nemčijo tačen dogovor, s katerim je bil nemškimi četam dovoljen prehod preko grškega teritorija. List vpraša, ali hoče grški narod prevzeti odgovornost, da bo mir orijenta počival v rokah onega, ki je leta 1915 vodil tako politiko?

— »La Victoire« prinaša razgovor s šefom Vranglove armade Krivošikom, ki je izjavil, da oni z evakuacijo Krima se niso odrekli svoji nalogi, da nadaljujejo z razbijanjem bolševiške oblasti v Rusiji v korist ne samo Rusije, marveč vse kulturne Evrope. Za nameščanje čet je najpriljavnejša Jugoslavija, ki se je izrekla za to, samo da se jej zajamči materialna odškodnina. Žal, vesele se niso podale odgovora v tem pogledu. Francoski listi povzdigujejo Vrangla, ukrajinski ga označujejo za pustolovca.

Iz naše kraljevine.

— »Živela Madžarska« v Zagrebu. Dne 17. t. m. dopoldne, ko je šel spred manifestantov meščanstva in omladine po Jelačićevem trgu mimo Velike kavarne, le neki človek kot odklon proti mnogobrojnim klicem »Živela Jugoslavija!« vzkliknil »Živela Madžarska!« Različni manifestanti so nanj naveli in ga bili pretenili, ako bi ne branili trije redarji. Navzile temu je dohl par udarcev s palico. Stražniki so ga nato odneli na policijo, odkoder so ga odvedli v zapor. Dognali so, da je to trgovski pomočnik iz Šida, po imenu Schulhauser.

— Drugi zakon pravoslavnih duhovnikov. Po dolgem proučevanju vprašanja drugega zakona pravoslavnih svečnikov in izmenjavi misli z drugimi cerkvami je sv. arhijerejski sabor srbske pravoslavne cerkvi sklenil, da se drugi zakon svečnikom ne more dovoliti. Srbska pravoslavna cerkev ne more izdati pozitivno cerkveno naredbo brez nevarnosti, da bi se s tem ne kršilo edinstvo z ostalimi pravoslavnimi cerkvami v sedanjih neurejenih časih, ker bi to moglo škodovati interesom srbske pravoslavne cerkve in države.

— »Jugoslovanski Piemont.« Dne 17. t. m. je izšla v Beogradu prva številka »Jugoslovanskega Piemonta«, politično-književnega vestnika.

— Uredba uradniških gospodarskih zadrug. Beograjski »Trgovski glasnik« je prinesel prvi podrobnejše določbe glede teh zadrug. Osnovati se morejo povsod, kjer se zjedini vsaj 10 državnih nameščencev. Člani so lahko državni nameščenci in nastavljeni državni podjetji, državni upokojenci ter vdove in sirote državnih nameščencev. Vsak član mora plačati vsaj en delež, ki ne more biti manjši nego 100 dinarjev. Jamstvo je omejeno. Članstvo je fakultativno, t. j. vsakdo izmed imenovanih sme pristopiti k zadrugi, če hoče. Sili ga nihče. Kjerkoli pa je že taka

zadruga, smejo biti državni nameščenci člani le te zadruga ter si nikakor ne smejo ustanoviti druge, četudi bi jim delovanje te ustanovljene zadruga ne ugalalo. Zadruga smejo prodajati blago le proti takojšnjemu plačilu in praviloma samo članom; izjemoma se sme prodajati tudi nečlanom. Rezervni fond se mora osnovati z 20% letnega čistega dobička. Ako se tekom 10 let razpuščena zadruga ne ustanovi znova, postane rezervni fond last Glavnog Saveza zemljoradniških zadruga. Te zadruga bodo oproščene vseh davkov in taks, vživale bodo refakcije po državnih železnicah, dobivale od države čke za inozemstvo po znižanem kursu, ke za inoz. po znižanem kursu, dobivale od drž. gozdov in rudnikov drva in premog po režijskih cenah ter končno od države brezplačno lokalne, ki so potrebni za njih delovanje. Vse zadruga morajo stopiti v Savez potrošaških zadruga, ki se osnuje, ko se sporazume vsaj tri zadruga v to svrha. Potem morajo pristopiti tudi vse ostale zadruga ter plačati kot članarino po 1 delež na vsakih svojih 100 članov. En delež pa ne more biti manjši od 500 dinarjev. Zadruga, ki ne pristopijo, se takoj razpuste. Likvidirati pa morajo one zadruga, ki so izžubile polovico svojega kapitala in ki imajo manj kakor 10 članov. Vsi državni uradniki bodo morali za te zadruga za dobo petih let plačevati po eno desetino svoje mesečne draginske doklade. Tako bodo plačali nižji uradniki 375 dinarjev, višji 450, a najvišji s plačo nad 7500 dinarjev bodo plačali 525 dinarjev. Iz državne blaginje pa se plača na korist Savezu en procent vseh plačil. Obe ti postavki postaneata last Saveza. Savez ima namen kontrole nad zadrugami, vrši vlogu zadruga centralne blaginje ter izvršuje skupne nabave na račun posameznih zadrug.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

izjavil: Ko ozdravim, se vrnem v Prago, da končam svojo misijo. Potem grem v Beograd, kjer bom dovršil zgodovino jugoslovenskega naroda.

— Morala mariborskih klerikalnih porotnikov. Iz Maribora poročajo: Jasen dokaz klerikalne morale je slučaj procesa dr. Kramera proti odgovornemu uredniku »Stražar«. Na predvečer porotne razprave so se zbrali klerikalni porotniki v neki gostilni, kamor je prišel tudi znani klerikalni »žurnalista«. Ob smehu in polnem kozarcu je ta gospoda proglasila izid porotne razprave, ki se je vršila naslednji dan. Slovesno so izjavili — seveda diskretno in previdno — da bo »pogorel« dr. Kramer z 10 glasovi proti 2. In tako se je zgodilo v resnici. Krasne razmere, krasna morala!

— Iz ministrstva za zunanja dela. Svojem mestu sta se odpovedali in izstopila iz državne službe dr. Anton Novčan, ataše naše delegacije v Trstu, in Vladimir Kavčnik, ataše našega diplomatskega zastopstva v Kairu. Včeraj smo poročali, da je iz državne službe tudi izstopil dr. Roman Ravnihar.

— Iz železniškega ministrstva. V komercialnem oddeljenju železniškega ministrstva je imenovan kontrolor Jos. Cugmus, naš rojak, za višjega kontrolora II. razreda. V tork je izročil bivši železniški minister dr. Korošec svoje posle ministru za javna dela Jovanu Jovanoviču.

— Z ljubljanske licejske knjižnice. Poverjeništvu za uk in bogočastje je imenovalo na ljubljanski licejski knjižnici za knjižničarja dr. Josipa Puntarja in dr. Avg. Pirjevca; za asistenta dr. Milka Kosa, za praktikanta dr. Melito Pivčevca, za bibliotekarskega pomočnika pa Ljudevita Plemija.

— Imenovanje. Za računskega asistenta pri gozdarskem oddelku v Ljubljani je imenovan Zmago Trček. Za davč. oficijala v Baniluki v Bosni je imenovan Fran Kobal.

— Dar svobode. Povodom praznovanja osvobodjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev iz večstoletnega suženjstva, dne 29. oktobra, in pa povodom proslave zgodovinskega dogodka ujedinjenja troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, dne 1. decembra, je nabrala mladina I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici za naše neosvojena brata in sestre na Notranjskem, Primorskem in na Koroškem, ki trpe pod italijanskim in nemškim suženjstvom, 1133 84 K. Učenci in učence gremiljane trgovske šole, ki je podrejena vodstvu I. mestne deške ljudske šole, so pa darovali v isti namen 456 kron. Ves nabrani denar, skupaj 1619 84 K, je izročilo šolsko vodstvo Jugoslovanski Matici. Posojenja vredna za vse šole! Ob takih prilikah prihaja v poštev tudi vzgojni moment »Dar svobode« podkreplja v mladini čut domovinske ljubezni.

— Na naslov pošt. ravnateljstva. Prejeli smo in pričubujemo tole pismo: Že 21 let sem neprenehoma naraščam na Vaš cenjeni list. Ali reči moram da takega nerednega dohajanja Vašega lista niti v najhujši vojski ni bilo kakor sedaj, posebno pa zadnja dva meseca. Če se primeri, da ga dobim 2 ali 3 dni redno, to je že velika sreča. Največkrat sepraprime, da mi prihajajo številke šele od petih ali še več dni nazaj. Nedejske številke že osemkrat po vrsti sploh nisem dobil. Vidi se da, ima gospod tat ali gospodična tatvica v nedeljo posebno čas brati. Do pred dvema mesecema je bil tukaj naročen še nekdo na Vaš cenjeni list. Takrat se je vsaj vrstilo, tako da enkrat ni bilo njegovega, enkrat pa mojega; zato je dotičnik naročnino opustil. Sedaj moram to sam trpeti. Tako tudi meni ne bo kazalo drugega, kakor da se od odpove Vašemu cenjenemu listu, čeravno ne rad in sicer samo zaradi tega vzroka. Z odličnim spoštovanjem Jernel Hribar. Pod-sreda.

— Povišanje tržniš cen v Ljubljani. O tem smo prejeli iz krogov nekvalifik. pomočnikov: Zadruga pekarskih mojstrov je dovolila radi povišanja cen kruha (pri 1 kg od 1 do 2 krones) svojim pomočnikom v I. kategoriji 400 kron in v II. kategoriji pa 350 kron na teden. Hrana pri mojaru se pa od zgoraj navedene plače odračuna dnevno po 26 kron kljub temu da se je poprej vračunalo samo 18 kron dnevno. Ves povišek plače pomočnikom znaša tedensko samo 24 kron od prejšnje plače. — Vseled tega so se pomočniki obrnili do deželne vlade za posredovanje in se vrše v tork pogajanja pri poverjeništvu za socialno skrb. Ako se pogajanja razbijejo, grozi tik pred prazniki izbruhniti pekarska stavka v Ljubljani.

— Ustavljene vlaki na južni železnici. Vseled izbruh stavke rudarjev v premogovnem revirju Trbovlje izstopajo jutri, dne 19. t. m. dalje do preklica naslednji redni osebni vlaki: Na progi Maribor - Ljubljana: vlak št. 44 z odhodom iz Ljubljane ob 11:57 in prihodom v Maribor 16:26; vlak št. 45 z odhodom iz Maribora 11:16 in prihodom v Ljubljano 15:45. — Na progi Maribor - Prevalje: Vlak št. 415 z odhodom iz Maribora gl. kol. ob 5:30 in prihodom v Prevalje 7:49 in vlak št. 414b z odhodom iz Prevalje ob

14:57 in prihodom v Maribor gl. kol. 17:10. — Na progi Maribor - Sent 11j: Vlak št. 52b z odhodom iz Maribora ob 19:54 in vlak št. 53b z odhodom iz St. 11ja ob 20:07. — Na progi Ljubljana - Borovnica: Vlak št. 67 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 18:20 in vlak št. 68 z odhodom iz Borovnice ob 19:12. — Na progi Zidani most - Zagreb: Vlak št. 51b z odhodom iz Zidanega mosta ob 14:17 in prihodom v Zagreb ob 16:55 in vlak št. 51c z odhodom iz Zagreba ob 9:52 in prihodom v Zidani most ob 12:34. — Na progi Pragersko - Ptuj: Vlak št. 247 z odhodom iz Pragerskega ob 8:37 in vlak št. 255 z odhodom iz Pragerskega ob 18:12 ter vlak št. 226 z odhodom iz Ptuja ob 10:31 in vlak št. 254 z odhodom iz Ptuja ob 20:07.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gospodovski cesti v nedeljo ob treh popoldne.

— Za rezervne častnike. Glasom objave Komande IV. armijske oblasti v Zagrebu z dne 16. dec. 1920 je minister za vojno in mornarico z dne 1. decembra 1920, Pov. P. A. Br. 14.528, odredil, da vsi rezervni častniki prejšnje avstro - ogrske in bolgarske vojske, ki so sedaj jugoslovanski državljani in ki doslej še niso predložili prijave za sprejem v našo vojsko, te prijave v zmlusli naredbe ministrskega sveta z dne 20. decembra 1918, Pov. P. A. Br. 16.584, predložijo pukovski okružni komandam najkasneje do 1. febr. 1921. Poveljniki pukovskih okružnih komand bodo te prijave po njihovem prejemu dostavljali ministrstvu za vojno in mornarico rednim putem.

— Slovenska dijaška zadruga v Pragi podaja nekoliko podatkov, da uvidi javnost, v koliko je upravičena obrniti se na njeno pomoč. Pri sestavi mesečnih izdatkov so vzete v poštev najnižje in srednje postavke, koje so člani navedli in ti so: stanovanje 180 do 200 K; razsvetljava 45 do 50 K; kurjava 50 do 70 K; obohoslovaških, eventualni zajetek 30 do 35 K; hrana v menzi 240 K; neobhodno potrebni priborji k tej hrani 60 K; perilo 40 do 50 K; ponrava obleke in obutev 85 do 50 K; tekoče šolske potrebščine, takse, knjige, kurzi, podučne ekskurzije 80 do 150 K; tramvajski listek (večina stanuje v predmestjih) 36 K. Skupaj 796 do 941 K čeških, ki je po ugodnem kurzu 160 — 127 3/4 do 1505 3/4 K jugoslovanskih. — Takih svet slovenski dijak ne zmore. Vlade podpre, ki znašajo po 800, 760, 660 K i. oziroma 950, 760, 570 K pri tehnikih, prejemki od svojcev i skromne podpore zadruga te mesečne svote ne dosegajo. Naj se tedaj dijak zadolži in prevzame težke moralne posledice? Pač boljše, da zove javnost na opomoč.

— Sokoli - uradniki. Jadranske banke zbrali pri Flegariju. Udmata, za stavbni sklad ljubljanskega Sokola 350 kron in za Sokola I. v Ljubljani 200 K, skupaj 550 kron.

— Kolkovne lestvice, ki so natisnjene v Planinskem koledarju, naj si vsakdo popravi sam, in sicer sledeče: Lestvica I., II. in III. se znižajo za polovico. Kolek za račune iznaša 5, 40, 80 in 2. — stalne kolkovine so se zvišale za skupno 400 odstotkov ter so sledeče: 1, 8, 2; 2, 2; 3, 12; 4, 12; 5, 18; 6, 12; 7, 240; 60; 8, 12; 6, 6; 3, 6; 9, 8; 10, 12; 8; 11; 8; 12, 12, 8, 2, 240.

— Otvorjene prodajalne. Gremij trovcev v Ljubljani naznanja svojim članom, da smejo biti v nedeljo pred Božičem, to je 19. t. m., trgovine odprte od 7. zjutraj do 12. popoldne ter od 15. do 18. popoldne.

— »Tajna krvi i rasa Jugoslovenac«. V »Slov. Narod« z dne 8. decembra t. l. smo objavili članek »Tajna krvi i rasa Jugoslovenac«, ki je napisan na osnovi Zupančičevega dela »Le sang et la race Yougoslave«. Pri tej prilici so pri metiranju pozabili dati pod članek ime avtorja znanega hrvatskega književnika g. Josipa Kosor, kar s tem popravljamo.

— Podružnica »Ljubljanske kreditne banke« v Brežicah. »Ljubljanska kreditna banka« v Brežicah je ustanovila v Brežicah lastno podružnico, ki je pričela dne 16. t. m. z rednim poslovanjem. Bančni lokali se nahajajo v prenovljenih prostorih v hiši g. Vidmarja.

— Naval v deželni bolnišnici. V sedanjem zimskem času je znaten naval v ljubljansko deželno bolnišnico iz vseh krajev Slovenije. Da danes je bilo sprejetih tekom letošnjega leta 12.322 oseb. Zelo številni so slučajni srbečice in gari.

— Statistika izselencev. Točne statistike še ne vodi noben urad. Preko Ljubljane se v zadnjem času izseljujejo velike množice prebivalstva, zlasti iz Dolenjske, Prekmurke in Banata. V zadnjih mesecih je izseljevanje zadobilo obširne dimenzije. Samo v času od 1. novembra do 4. decembra se je izselilo 1112 oseb, od teh preko Trsta 274, preko Havra 838. Izseljevanje se je pojavilo koncem junija. Od tega časa do 4. t. m. se je izselilo 2473 oseb. Srva so ljudje zelo uporabljali pot preko Trsta, v zadnjem času pa preko Havra. Najmanj izselencev je prevzela razupita Cunard Line.

— Družba sv. Cirila in Metoda je izdala koledar za leto 1921 z zelo bogato vsebino in več ilustracijami. Cena koledarja je 16 K. Preplačila se hvalježno sprejemajo.

— Aktiviranje okrožnega agrarnega urada v Mariboru. Okrožni agrarni urad v Mariboru je končno aktiviran in nastanjen v Mariboru, Koroška cesta št. 19. Vodstvo urada je prevzel inspektor in okrožni agrarni poverjenik dr. Vilko Pfeifer. Uradni dnevi za stranke se vrše vsako sredo in soboto od 9. do 12. ure. Ob ostalih delavnikih se sicer enako sprejema stranke, vendar se jih opozara, da bodo strokovni uradniki in vodja urada izvzemši omenjenih dveh uradnih dni, večinoma odsotni na uradnih potovanjih. Območje je urada obsega področja okrajnih glavarstev Maribor, Lintomer, Ptuj, Celje, Slovenski gradec, Brežice in političnih ekspozitur Mozirje in Guštanj. Zadeve, tičeče se agrarne reforme v omenjenih okoliših je odslej naslavljati le na okrožni agrarni urad, ki funkcija v tem oziru kot I. stopnja.

— Brzojavke za polotok Krim. Brzojavni promet s Krimom oziroma Sevastopoljem je ustavljen.

— Porota — šola za tatove. V noči 15. t. m. je neznan vlomilec udrl v buffet kolodvorske restavracije in odnesel iz omare za led plačilnemu natakarku Francu Auerju 4300 jugoslovanskih kron in natakarku Francu Pojetu 25.560 avstrijskih kron. Ta omara je bila zaklenjena. Zjutraj so v lom takoj opazili. Na lice mesta pozvani policijski detektivski so ugotovili, da je vlomilec izvedel vlom na absolutno enak način, kakor je že enkrat vlomil neki mladi natakarski vajenec ter odnesel g. Dolničarju 25 namiznih prtov. Ta vajenec je bil pred poroto obsojen na tri leta težke ječe. Pri porotni razpravi je točno opisal vlom. Sedaj sklepajo, da je sedanjí vlomilec poslušal tedanjo porotno razpravo. Pred končanim obratom se je skril v restavraciji, po odmoru izvršil vlom in se na to skril v stranišče, odkoder je zjutraj neopaženo izginil, kakor prvi vlomilec.

— Hitra vožnja avtomobilov. Uradno razglašajo: V zadnjem času se je dogodilo več nesreč radi prehitre vožnje avtomobilov, pri katerih so bile nekatere osebe smrtno poškodovane. Da se take poškodbe na zdravju in blagu ne ponove, oziroma omeje na minimum, opozarjamo na oblasitvene naredbe, ki določajo hitrost za vožnjo skozi vasi, trge in mesta in na prostem ter pri posebnih okoliščinah (meza itd.). Ta hitrost ne sme biti večja ko 15 km, oziroma 45 km na uro. Policijskim oblastvom je naročeno, da strogo pazijo na promet z avtomobili in motornimi kolesi. Pozivamo zlasti pol. stražnike v Ljubljani, naj z vsa strogostjo nastopijo proti avtomobilom, ki kršijo oblasitveno naredbo.

— Hišni posestniki in čistilne hodnike. Lepa je Reslova cesta, a posestniki hiš ob njej ne vpoštevalo ne tega in ne predpisov o čistilnih hodnikih. Od Widmarijeve hiše pa do želez. hiš dela edino častno izjemo gospod Reiser, ki vestno skrbi za red pred svojo hišo. Nič boljše ni drugod po mestu.

— Izenan tihotavec. Za dobo petih let je bil iz Jugoslavije izzenan mednarodni tihotavec in premikač valute Herman Benzon, rojen v Carigradu, pristojen v Trst.

— Umrli je v Logatu posestnik g. Martin Petrič, star 82 let, v Kranju pa g. Matija Ažman, mizar in posestnik. P. v. m.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sobota, 18. dec.: Pohujšanje v dolini šentflorijski. — Izven.

Nedelja, 19. dec., Bobrov kozuh. Izven abom.

Ponedeljek, 20. dec., Smrti ples I. Red B.

Torek, 21. dec., Smrti ples II. Red B.

Opera:

Sobota, 18., Vesele žene windsorske. Red C.

Nedelja, 19. dec., Rigoletto. Izven abm.

Ponedeljek, 20. dec., zaprt.

Torek, 21. dec., Tosca. Red E.

— Slovensko marionetno gledališče. Otvoril v veliki dvorani Mestnega doma svojo drugo sezono v nedeljo 19. t. m. s predstavo Povelje tridejanske burke »Zadarni princ« in z dr. Ivan Lahovim novim prologom. Vršili se bodo dve predstavi z enakim veporedom in sicer prva ob treh, druga pa ob pol 6. popoldne. Vstopnice se dolo v predprodaji v prvem nadstropju Mestnega doma (vhod iz Strelške ulice) v soboto popoldne in v nedeljo predpopoldne.

— Simfonični koncert. Z brezprimerno energijo in izredno požrtvovalnostjo g. Jeraja se je ustanovilo pri »Glasbeni Matici« orkestralno društvo, ki zasleduje, zopet po zaslugi g. Jeraja, najvišje cilje glasbene umetnosti: oživljenje simfoničnih umotvorov v prvi vrsti slovanskih glasbenikov in s tem povzdigo naše glasbene kulture. G. Jeraj hoče to popolnoma resno in se pri tem ne ozira na razne tehnične težave, a društvo samo mu pri tem najsikreje pomaga ne glede na ogromne stroške, katerih kritje je pri današnjih razmerah vedno dvomljivo. Tembolj mora veseliti g. Jeraj in orkester lepi posej koncerta li-

ljanske in celo izvenljubljanske inteligence, ki vsega instinktivno sodi, kaj je vredno uvaževanja in kaj ne. In uvaževanje je koncert Jeraja v polni meri zaslužil. Orkester, čegar jedro so ravno gojenci g. Jeraja, ima fundament v godalih. Učinkuje s svojo ritmično silo, prekrasnimi dinamičnimi vtiski in v prvi vrsti krepko enodušnostjo in čistoto intonacije. Sicer se pozna, da tvorita orkester dve sili. Druga, najeta sila ni tako čvrsto disciplinirana, kar je zlasti opaziti pri skupinah trobil in pihal. Zeleti bi bilo, da bi se naša mladina, ki količkaj glasbeno čuti, bolj zanimala za trobila, se je poprijela in s tem omogočila orkester, ki bi bil izključno domač, naš! Menda celo »Glasbena Matica« gojencem, želečim posvetiti se izučanju igre na pihalih in trobilih, nudi posebne olajšave. S tem se bomo na koncu končev rešili tudi raznih izkoriščevalcev. Na programu koncerta so bile skladbe Čajkovskega, Berlioz, Škerjanca, Rimskega - Korsakova, Ljadova in Liszta. Morda skupina vseh teh skladb zahteva od poslušalčega občinstva mnogo prisilnega duševnega dela: zato se je polasčala ljudi proti koncu utrujenosti. Bilo bi priporočati, da g. Jeraj v bodočnosti upošteva konglomeratno glasbeno izobrazbo večine in prinese tudi kaj lažjega. Najboljši uspeh je imel Čajkovskij s »Serenado« za godalni orkester, v kateri je vsled svoje idealne forme in klasičnih glasbenih misli povprečno lahko razumljiv. G. Jeraj je delo naštudiral vzorno in boljše ko vsa ostala. Pevska sila čel in vijol naravnost očaruje, dinamične barve so bile občudovanja vredne, nastavki popolni tako, kakor v nijedni drugi skladbi. Poleg Rusa Čajkovskega, ki pa je skoro internacionalist, smo še slišali Rusa, Rimskega-Korsakova s skladbo »Dva groba« in Ljadova z »Balado«. Skladbi vsled svoje težke vsebine in nenavadnih glasbenih izrazov mista prodrla, četudi kažeta izredno svojstvo vseh Slovanov, zlasti pa Rusov: blesteč instrumentalni dar. — Mladi in velenadarni Škerjanc postane morda naš prvi slovenski glasbenik. Vsaj njegov »sinfonični stavek v E-duru« dokazuje nenavadno glasbeno nadarjenost. Če napiše mladi človek z minimalnimi življenjskimi izkušnjami brez bogisigavide kake glasbene izobrazbe orkestralno skladbo tako globoke vsebine s takim instinktom za instrumentalne barve in tematično izpeljavo, tedaj opravičuje največje nade za prihodnost. In jaz sem prepričan, da Škerjanc ne prevara naših pričakovanj. — Očeta nove programne glasbe: Berlioz in Liszt sta bila zastopana: prvi z uverturo »Rimski karneval«, drugi s sinfonično pesnitvijo »Les Préludes«. »Rimski karneval«, uvertura k operi »Benvenuto Cellini«, je delo polno prelestnih barv. Melodijo ljubavnega dueta iz prvega dejanja poje angleški rog, ki ga pri nas v koncertih še nismo čuli mnogokrat. »Les Préludes« s pompozim koncem je skladba kolosalnih razmer, programatične vsebine, ki jo je treba slišati nekolikokrat, da bi zapustila izčrpanost vtišk. Tvorila je grandiozen konec koncertne prireditve, ki, kakor upam, ni prva in poslednja v letošnji glasbeni seriji. Na vsak način mora država prispevati k takim priredbam, ki so vselevnega pomena za uveljavljenje naše glasbene kulture pred svetom. Orkester pa mora prirediti tudi še dijaške koncerte, pred vsem pa koncerte za ljudstvo, za delavstvo, kajti tudi naš delavec-trpin ima pravico do glasbe, ki ga ublažuje, dela plemenitega in mu izruje iz srca nevoščljivost in sovraštvo do tistih krogov, ki lahko plačajo za delavca nedosegljive vstopnine. Glasba mora biti last vseh! Orkestralno društvo Glasbena Matica mora iti po tem potu dalje, saj vsi vemo, da smo dolžni jo podpirati. Morebitne trenutne izgube poplača prihodnost stokrat.

— Čika Jova Zmaj: Kalamandarija. Poslovenil A. Gradnik v Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Strani 70. Cena vez. 16 K, po pošti priporočeno 1 K 40 v več. Za božič najlenshi dar našim malčkom! Poleg Zupančičevega Cicibana v slovenskem jeziku se ni izšla pesniška zbirka, ki bi nudila našim otrokom več, kot pravkar izšla Kalamandarija. Resnoba in šala se menjata v ljubkih stilih. Malokateri mladinski pesnik je tako dobro pogodil otročjo dušo kot Srb Čika Jova. Zato Gradnikovi lepi prevod kar naitopleje priporočamo staršem, da jo naroče svojim malim za božič. Z njo napravijo veselja in užitka tudi sebi. Knjiga je izšla v lepem tisku in veleokusni opremi. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

— Naši zapiski. Pravkar je izšla 7.-9. številka te revije z naslednjo vsebino: dr. Lončar: Ob koroškem plebiatu; A. bditus: Načelno o avtonomiji; St. Roszkowski: Poljsko delavstvo v poljsko - ruski vojni; dr. M. Rostohar: Psihologija narodnosti; dr. F. Goršič: O rodbinskih zadrugi kot juridični osebi; dr. R. Erivic: T. G. Masaryk o socializmu in socializaciji; dr. M. Dereani: Bolj prostitucije in spolnih bolezni; dr. A. S. a. d. in: Začetki socialnega varovanja v Jugoslaviji ter končno bogat pregled. — Naši zapiski so sedaj edina napredna, a nestranskaraka revija, zato jo tonlo priporočamo. Stane letno 50 K in je dobili še vse številke. Naroča se pri »Slovenski Socialni Matici« Ljubljana, poštni predal 91.

— »Revue Yougoslave«. Najnovejša številka te revije priobčuje prevod

Kočičeve povesti »Jablanc«, ki predstavlja simbolično našo borbo proti avstro - ogrskim tiranom. Francoski prevajalec pravi v svoji opazki k tej povesti: Jugoslovanski narod še ni ves osvobojen zato ima Kočičeva povest še vedno isti značaj. Nadaljna vsebina: Zadnji opomin Italijanom, napisal urednik »Revue Yougoslave« A. Arnaudović. Za enakovest v evropski federaciji, napisal urednik pariške »Revue Critique« F. Bertran. Toplo ognjišče francosko - jugoslovenskega prijateljstva: Montpellier, napisal urednik francoskega »Midi - Balkan«, P. Lakost. Femenistični pokret v Jugoslaviji, napisal D. Veković. Nadalje: Intelektualna konvencija med Francoski in Jugoslavijo. Beleške o jugoslovanskih revijah kakor Srpski Književni Glasnik, Nova Evropa, Ljubljanski Zvon. Poleg tega vsebuje tudi vesti in članke o naših kulturnih odnosih s Francosko, Belgijo in Anglijo.

— Primerno božično darilo je knjizica »Kaj se ne spodobi«. Cena 10 K. Dobi se v vsaki knjižarni in v založbi pri anonimnem založniku »Vedež«, Maribor, Slovenska ulica 6. (9251)

Zdravstvo.

— Člani zdravstvenega sveta. Minister narodnega zdravja je na predlog zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro imenoval za redne članke »Pokrajinskega zdravstvenega sveta za Slovenijo in Istro« te-le gospode: Dr. Černič Mirko, vodja obče javne bolnice v Mariboru, dr. Gregorič Vinko, primarij obče javne bolnice v Ljubljani, 3. dr. Demšar Jernej, mestni zdravnik v Ljubljani, 4. dr. Dereani Ernest, praktični zdravnik v Ljubljani, 5. dr. Homan Alojzij, okrožni zdravnik v Ratečah, 6. dr. Lapajne Živko, višji okrajni zdravnik v Ljubljani, 7. dr. Plečnik Ivan, vseučiliški profesor, 8. dr. Robič Hugo, primarij obče javne bolnice v Mariboru, 9. dr. Šerko Alfred, vseučiliški profesor, 10. Zalokar Alojzij, primarij in profesor. Za izredne članke je g. minister imenoval sledeče: 1. inž. Turk Jakob, ravatelj kmet. kemičnega zavoda, 2. mag. pharm. Sušnik Rihard, lekarnar, 3. vladni svetnik Pavlin Alojzij, predstojnik drž. veterinarskega urada, 4. inž. Hanuš Jaromir, stavbeni nadsvetnik, 5. dr. Steska Henrik, okrajni glavar.

— Zdravnikom. Umovljavajo se vsa gg. lekari, koji su kao medicinari u ratu izgubili u školovanju izvestan broj semestara, da jave svoje adrese Društvu medicinaru unazadenih ratovina u Pragu.

Turistika in sport.

— Sportni klub v Trzinu. Iz Trzica nam poročajo za vsakega sportnika razveseljivo vest, da se je tam osnoval »Sportni klub«. Vsakdo, ki pozna krasno sankališče (Ljubelj), Sv. Katarina, Sv. Neža) in lepe, lahke in težke gorske partije za smučarje v tej okolici (Dobrica, Košuta, Javornik, Sv. Ana, Zelenica itd.) bo to vzel z radostjo na znanje, posebno ob teh ugodnih železniških zvezah. Sportna društva naj stopijo v stik z omenjenim klubom glede informacij o zimskem sportu. Donesi sprejema g. Anton Jeclna, t. č. predsednik S. K. Trzin.

— Smučarski tečaj v Ljubljani. V svrhu teoretičnega in praktičnega izvežbanja novega smučškega naraščaja priredi Smučarski klub Ljubljana redni brezplačni smučarski tečaj za člane smučarskega in drugih sportnih klubov, ki bo trajal ob ugodnih popoldnevih približno do novega leta. Interesente vabimo na kratek sestanek v soboto, to je dne 18. t. m. ob 15. na dvorišču pri »Novem svetu«. Gosposvetska ulica (trrdka Gorec), kjer bodo izvedeli vse tozadevne informacije podrobneje od voditelja tečaja. Istočasno se bodo razdelile smuči, kolikor jih je na razpolago, med že prigašene udeležnike tečaja, ki si jih ne morejo nabaviti iz lastnih sredstev. Reflektanti morajo prinesiti s seboj poverilnice od sportnih klubov, ki posamezne udeležence priporočajo in garantirajo, da bo udeleženec izposojene smuči na svoječasi poziv vrnil. Nekaj narov smuči bo tudi na prodaj.

— Zimski sport v Bohinju. Po šestletnem, po vojski povzročenem odmoru se je Bohinj pripravil iznova za zimsko sezono. Na daljavo 1 km je popravljeno na podlagi tekoma let pridobljenih izkušenj kol za Bistrico ležeče, v Sloveniji dobro poznato umetno sankališče »Belvedere«, ki je bilo med vojsko popolnoma razorovalo. Popolnoma na novo se je dogradila baš te dni skakalnica za smučarje na kateri ne bo težave doseči skokov do 15 m daljave. Ker leži že danes v dolini nad pol metra sneza, v višjih legah pa tudi dober meter in še več in ker je Bohinj že znan radi številnih hvalnih tur in vezbališč za smučarje, je pričakovati, da letošnja sezono spoznaajo krasote zimskega sporta in divote Bohinja v snežni odeji, ne samo prijatelji zimskega sporta iz Slovenije, marveč tudi ljubitelji zime iz Jugoslavije sploh in da smemo odhod pričakovati, da bodo odslej naprej vedeli ceniti vrednost domačih zimskih sportnih krajev in da ne bodo uhajali več čez državne meje, kmotno podpirat države in narodne sovražnike. Iz Bohinja nam naročajo, da se otvori tem letošnja zimsko-sportna sezona na Božič, da so sportno tehnična dela že povsem dovršena, druga pripravljala dela pa v polnem tiru.

Za prenočišča in prehrano je zadostno preskrbljeno. Odprti bodo hoteli: Markež, Rodica, Triglav in drugi v vasi se nahajajoči hoteli. Restavracije, ki razpolagajo s skupno okroglo 100 posteljami za goste v zakurjenih sobah. Cene niso pretirane. Za sportnike, ki si pri današnjih težkih odnosih ne morejo preiskrbiti lastnih sank in smuči, bo v Bohinju tudi zadostno število tega sportnega orodja proti primerni dnevni obratni odškodnini na razpolago. Ker bodo to zimo tudi ob lezeru odprti hoteli, se bodo nudili prijateljem bohinjske zime, ki je po daljšem presledku letos nastopila v svoji stari moči, tudi hvalne zabavi izleti na saneh.

— **Jugoslovenski »Davos«.** V »Sportu« nazivlje sportni pisatelj Radogorski naš Bohinjski Jugoslovenski »Davos«. Če tudi nima morda vsestransko prav in Bohinjski danes obojito, kar se komfotira tiče, še zdavna ne nudi onega, kar nudi prijateljem zime znani engadinski »Davos«, če tudi danes naši poklicani faktori še nimajo pravega umevanja za zimski sport in njega velikanski upliv na narodno zdravje. Ima vendarle pisatelj vsaj deloma prav, kajti pri naših še skromnih, neurejenih razmerah je Bohinjski vendarle Jugoslovenski »Davos«, oziroma se pri sodelovanju vseh poklicanih faktorjev in interesov lahko čimprej doseže do tega slovesa. Od orjaških zasneženih gorstkih velikih obdanih, skoraj brezvezna bohinjska dolina, obsežni smrekovi gozdi, naravnost presenetljiva zimska insolacija, zelo obširno vežbašče in za smučarje na novo zgrajena smuška skakalnica, na novo zgrajeno umetno sankališče, izredno ugodne snežne razmere, za začetek zadostno število postelj in tečna prehrana, vse po dogovoru hotelijev ne za pretirane cene, nam navdaja vendarle up, da po stanje Bohinjski za Jugoslavijo res pravi »Davos«. Letošnja zimsko-sportna sezona se odpre za Božič. Na programu so smučarski tečaji, konkurence v skakanju na smučeh, sportno in zabavno sankanje, smučarske in sankarske prvenstvene tekme; na tudi za družo zabavo in razvedrilo bo skrbjeno. Brezplačna poasnla interesentom dajejo: »Sportna zveza Ljubljana« in nje zimski sportni odsek za Bohinjski Bohinjski Bistrici, odnosno posamezni hotelirji v Bohinjski Bistrici.

Društvene vesti in prireditve.

— **Orkestralno društvo »Glasbene Matice«** ima v nedeljo, 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani filharmonije »Tonhalle« svojo skupno vajo. Prosimo polnoštevilne udeležbe. Odbor.

— **Vpokojevec invalidom, vdovam in sirotam južne železnice.** Pozivamo vas, da se udeležite shoda, ki se vrši v torek dne 21. t. m. ob 10. dopoldne v Mestnem domu. Gre za draginske dohode, ker tako ne moremo več živeti. Udeležba vseh je nujno potrebna.

— **Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani** naznanja svojim članom, da se bode prodajalo železo in pločevina nadalje vsako sredo in soboto od 10. do 13. ure v skladišču. Nakupovalne sardruge kovinskih in sorodnih obrtov v Ljubljani, Dunajska cesta 7 (pri g. kloparskem mojstru Emil Ekerju).

— **Osnredna zveza javnih nameščencev in vpokojencev** za Slovenijo v Ljubljani vabi vse one člane, ki so bili dosedaj neposredno včlanjeni pri »Osnredni zvezi«, da nemudoma vplačajo zaostalo članarino, ki je znašala do 31. marca 1920 za vsakega člana po 20 v na mesec in od 1. aprila do 11. avgusta 1920 pa po 1 K na mesec. Po 11. avgustu 1920 pa noben aktivni ali pa vpokojeni javni nameščenec ne more biti več neposredni član »Osnredne zveze«. V lastnem interesu naj torej vsi oni javni nameščenci, ki so bili do 11. avgusta 1920 neposredni člani »Osnredne zveze«, pristopijo k svojim strokovnim organizacijam, da bodo deležni ugodnosti, katero jim nudi posredno članstvo pri tej zvezi.

Izpred sodišča.

— **Nevarna svedrovska družba** pred poroto. Razprava proti nevarni in dobro organizirani vlomilski družbi je danes 18. t. m. končana. Zasljevanje obtožencev in priče je trajalo poludruge dan. Razpravo je stvarno in vestno vodil svetnik dr. Pernuš. Razprava je potekla mirno, brez vsakih senzacij. Obtoženci so činično in hladno priznavali vlomilske čine, cerkveni rop v Rudniku in druge tatvine. V zagovoru najbolj spretna je mlada Nežka Gorkič, ki z veliko pazljivostjo spremlja vsako fazo razprave. Brez vsega priznavajo tudi vse narčte, ki so jih snovali za bodoče vlome po cerkvah in drugod. Najbolj zanimiv in senzacijski je narčte za »kopeničkijado« na Dolenjskem. Snovali so, kako bi trgovca in gostilničarja Fr. Peterlina v Škocijanu pod Turjakom okradli za velike evote denarja. O njem so govorili, da hrani na domu sedem milijonov bankovcev. Zasnovali so narčte, da zaplenijo te bankovce pod pretvezo, da so ponarejeni. Sestavili so v popolnoma uradni stilizaciji »odlok delegata ministrstva financ«, ki se prilično glasi: Po naredbi ministrstva financ z dne ... se odreja pri Franu Peterlinu, trgovcu v Škocijanu, na podlagi § 63 zakona z dne ... 1897, hišna preiskava in zaplenba vsega tanga se nahajajočega denarja. Denar je poslati brez zadržka delegatu. Ljubljana ... Delegat: Dr. Sarnik. — Peterlinu so nameravali poslati vojaško patruljo pod vodstvom oficirja in detektivov.

Sodba proti vlomilec.
Porotniki so po dvournem posvetoivanju vsa bistvena vprašanja enoglasno potrdili. Ob 1. uri je predsednik dr. Pernuš razglasil sodbo. Obsojeni so: 1.) Ivan Gorkič na 6 let, 2.) Maks Her-

man na 5 let, 3.) France Čič na 7 let, 4.) Neža Gorkič na 1 leto, 5.) Karol Mišek na 3 leta, 6.) Gabriela Perc na 5 let in 7.) Josip Kralj na 18 mesecev težke ječe.

Najnovejša poročila.

RAZPUST KONSTITUANTE?

— d Beograd, 17. dec. »Politika« javlja: Zanimivo je, da se je snovi v parlamentarnih krogih govorilo o možnosti, da bi bila konstituenta razpuščena in da se z ukazom vpostavi ustave od leta 1903. Če bi se pokazalo, da konstituenta ni zmožna delati in če ne bi prišlo do sporazuma med strankami.

SPLOŠNA STAVKA RUDARJEV V SLOVENIJI.

10.000 rudarjev stavka.
Ljubljana, 18. decembra. V vseh rudarskih revirih Trboveljske premogopne družbe: v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in v Hudi jami pri Laškem, kakor tudi v Kočevju je včeraj 17. t. m. ob 2. popoldne izbruhnila splošna rudarska stavka. V vseh revirih so imeli rudarji ob 12. in ob 1. popoldne shode, katere je sklical komunistični Savez rudarskih delavcev, na katerih so delegati poročali o pokajanih rudarjev z vlado in družbo. Poročevalci so javili rudarjem, da se je sporazum razbil, da vlada oziroma družba ne more ugoditi njih zahtevi po 134% povišanju mezd. Pred strikom se je organizirani glavni stavkovni odbor, ki je prevzel vodstvo stavke po celi Sloveniji. V posameznih revirih so organizirani lokalni stavkovni odbori. Točno ob 2. popoldne je izbruhnila povsod stavka rudarjev. Celokupno je stopilo v stavko 10.000 rudarjev in rudarskih delavcev. Delo v premogokopih popolnoma počiva. V jame stavkajočih niso poslali niti onih za najnujnejša dela potrebnih ljudi, da bi izvrševali vsa za varnost rudnikov in jam potrebna dela. Danes ponoči so bile še v vseh rudnikih v obratu sesalke in na elektrarne. Prvi trenutki stavke so bili mirni.

Stavkovni odbor je izdal na stavkajoče obširen oklic, v katerem slika potek pogajanj in pozivlje na solidarnost vseh rudarjev. Nekateri komunistični voditelji delujejo z velikim terorizmom, zlasti nastopajo proti oiačenju orožništva po vojaštvu. V rudarske revirje je bil odposlan 150 mož močan vojaški oddelek.

PASICEVA IZJAVA O SITUACIJI V JUGOSLAVIJI.

Milan, 17. decembra. »Secolo« pri naša iz Beograda pregovor svojega izvestitelja s Pasicem, ki je rekel glede na situacijo v Jugoslaviji med drugim: Glede ustavotvorne skupščine zaupam popolnoma, da bo delovala uspešno in dala državi ustavo. Večina kaže dobro voljo. Nemirne manifestacije ekstremistov so brez pomena. Četudi je skupščina deljena na globokih nesoglasjih, morem vendar zagotoviti, da se bo znala večina sporazumeti za program skupnega delovanja. Efektivno delo prične sredi januarja.

Glede hrvaškega vprašanja je rekel Pasič: Za danes ne obstoji nobeno hrvaško vprašanje, ločeno od države. Delegacije iz Hrvaške so prišli pooblašeni 1918, v Beograd z izjavo, da želja želi ujedinjenja. Torej je vprašanje ujedinjenja rešeno in mi ne pripustimo, da bi se kalil mir v kakem delu države. Javnost je pretiravala v presoji Radičevega gibanja, ki je obsodeno, da konča s porazom. Upam, da nastopilo Radičevci kmalu legalno pot, prepirani o absurdnosti svojih iluzij. Koristiti morejo Hrvaški le s sodelovanjem v skupščini. Sicer na so turbulentni duhovi vedno vznemirjali življenje držav pred njihovim narodnim ujedinjenjem. Skupščina bo dala široke

upravne avtonomije prebivalstvu, tako da si more država zagotoviti vse potrebne elemente za svojo politično pomirjevanje in za ekonomski razvoj. Upravna avtonomija bo izločila obilo nezadovoljstev.

Glede rapalske pogodbe je rekel Pasič: Čeprav je dala pogodba manj, kakor je kazalo v prejšnjem času, jo vendar sprejemamo kot pogodbo pomirjevanja in jo spoštujemo. Kot star zagovornik prijateljstva z Italijo pričakujem iskreno nov pričetek političnih in gospodarskih odnosov. Vsi skupni interesi, bodisi na političnem ali gospodarskem polju, streme le po skupnosti obeh dežel. Isti interes imamo, da se postavimo proti intrigam in poskusom monarhistične restavracije s strani Habsburgov. Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Italijo bo velike recipročne koristi in upam, da se kmalu sklene.

REŠKO VPRAŠANJE V MINISTRSKEM SVETU.

— Rim, 17. decembra. Včeraj se je min. svet baval znova z reškim vprašanjem. Pretresal je poročila o nedisciplini in o incidentih na premirni črti. Sforza je prečital svojo izjavo, ki jo poda v senatu. Položaj na Reki je poln negotovosti, kar jako otežkočuje zunanji položaj.

TEŽKE DEMONSTRACIJE V ZADRU?

— Jakin, 17. dec. Včeraj so despoje iz Zadra vesti da so se vršile tam velike demonstracije proti rapalski pogodbi. Prišlo je do težkih spopadov z vojaštvom in več oseb je bilo ranjenih.

KONČANA STAVKA V KOVNICI.

— d Dunaj, 18. dec. Listi javljajo, da je stavka v zavodu za kovanje denarja končana. Trije delavci, ki niso hoteli vstopiti v socialnodemokratsko organizacijo, so dobili odpust. Glede ostalih zahtev se je dosegel kompromis.

IZ ZVEZE NARODOV.

— d Zeneva, 17. dec. Na današnjih dveh sejah je skupščina zveze narodov odklonila sprejem Azerbejdžana, Ukrajine in kneževine Lichtenstein v zmluski komisijskih sklepov. Albanija je bila soglasno sprejeta, čeprav je komisija predlagala, naj se odkloni njen sprejem v zvezo narodov, vendar pa, ko so se na predlog lorda Cecilja Anglija, Francija in Italija izjavile za sprejem, so tudi druge države glasovale zanj.

— d Zeneva, 17. dec. Proračun zveze narodov za tretje poslovno leto 1921 predvideva 21 milijonov zlatih frankov za križje stroškov. Ta vsota se porazdeli med države po ključu svetovne poštne družbe. Ker so se male države pritoževale nad višino zneskov, ki jih morajo plačati po posebna komisija drugače porazporedila deleže.

EKSPLOZIJA V BEROLINU.

— d Berolin, 17. dec. Pri požaru poslopja policijskega predsedništva je bilo čuti ob 20. močno eksplozijo, kakor če bi se vnela municija ali plin. Balustrada se je porušila nad uradom za prijavitelje došlih potnikov. Gornje nadstropje se je zrušilo nad osrednjim portalom na cesto. Vsi eksplozije so vse šipe v oknih po bližnji okolici popokale. Ogenj je izbruhnil v podstrešju poslopja. Vzrok požara še ni dognan. Vendar pa je gotovo, da ne gre za eksplozijo municije.

Gospodarske vesti.

— **Državna posredovalnica za do.** Delo 15 čeljo: pisarniške moči, kolariji, krojači, čevljarji, strojniki, natakariji, natakarike, tapetniki, peki, mesariji, mizarji, slugi, boln. strežnice, hotel. sobarice, služkinje, kuharice, sedlarji, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: mizarji, tesarji, kolariji, ključavničarji, gozdni delavci, viagalka, kovači, viniči, družine, žagar za venec, gater, gostilniške kuharice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke, postrežnice itd.

— **Državni boni.** Finančna delegacija javlja uradno: Za plačilo davka na vojne dobičke se sprejemajo ne samo dinarski, ampak tudi kronski boni godstotnega drž. posojila iz leta 1919.

— **Reorganizacija ameriške zunanje trgovine.** Iz Čikaga poročajo, da je bilo na zborovanju za zunanjo trgovino sklenjeno, ustanoviti društvo s kapitalom 100 mil. dolarjev, kateremu bo svrha reorganizacija ameriške zunanje trgovine, kateri se obeta dober prepeh vedel evropske valutarne krize.

— **Rudnik v Boru v Srbiji.** Dohodki tega rudnika za preteklo leto znašajo 2.400.000 francoskih frankov. Od tega je čistega dobička 1.500.000. Ker se niso poravnale vse škode, ki jih je povzročila sovražna invazija, se to leto ne izplača nikaka dividenda, zrodi pa se to prihodnje leto, ker so izgube iz let 1914—1919 pokrite.

videnda t. j. 30 dinarjev na vsako akcijo.

— **Padanje angleške in ameriške valute na Danskem.** V Kodanju je nastalo zadnje dni silno padanje valut, zlasti angleških šterlingov in ameriških dolarjev. Še minuli petek je znamenovala angl. libra šterl. 25.83, čez par dni je padla na 23.10, ameriški dolar je padel od 743 na 580 danskih kron.

— **Vrednost češke krome.** Po zadnjem kurzu se dobi za 100 čehoslovških kron: 680 avstrijskih ali 680 madžarskih kron. 645 poljskih mark. 172 jugoslovanskih kron. 83.34 nemških mark. 19.24 francoskih frankov. 7.34 švicarskih frankov. 1.13 dolarjev. 0.32 liber šterlingov.

— **Povišenje glavnice.** Hrvatske eskontne banke v Zagrebu. Glavna skupščina dioničarja Hrvatske eskontne banke od 27. ožujka o. g. zaključila je povišenje dioničke glavnice od 50 na 100 milijuna i opunovlastila je ravnateljstvo, da prevede ovo povišenje u zgodno doba. Svojem zaključkom od 11. juna provelo je ravnateljstvo banke povišenje glavnice na nominalne K 70.000.000, a svojim zaključkom od 5. o. m. j. odbučilo je isto ravnateljstvo da izda za daljnih 15 milijuna kruna jedna grupa francoskih financiera pod vodstvom Banque de Paris et de Pays Bas u Parizu uz tečaj mnogo povoljniji od onoga, uz koji je izdana zadnja emisija. Ravnateljstvo Hrvatske eskontne banke odbučilo se je na ovaj korak, da novom emisijom ne tereti i onako prezasićeno domaće novčano tržište i u želji, da podje se korak da-

lje u izgradnji izravnih veza sa finansijskim središtima velikih zapadnih država. Preuzimanjem ovih dionica namjerava francuska grupa uzeti življenjske u razgranjenom poslovanju Hrvatske banke, pa će prvom prilikom stupiti u bančino ravnateljstvo i nekoji predstavnici francuskog kapitala. Ravnateljstvo Hrvatske eskontne banke imenovalo je nadalje na svojoj sjednici od 5. o. m. j. ravnatelja gg. Otona Vinskia i Kamila Bošnjaka, zamjenicima ravnatelja gg. Dragutina Fischera i Artura Gvozdenovića, prokuristima Adalberta pl. Šostarića - Pisčića i Hinka Juška, te je ovištilo da društvenu tvrtku kao punomoćnici potpisuju gg. Stjepan Bendić, dr. Josip Jedlowski, Rudolf Kell, Robert Polešević, Tereziya Sacher, Teodor Stanković, Vilko Schön, Zvonimir Versić i Tomo Žarković.

— **Davek na kupčijiški promet pri izvozu.** Finančni minister je z odlokom z dne 6. decembra odločil, da naredba z dne 17. novembra, razpisana earinarnicam pod št. 74.789, velja od 6. novembra t. l. dalje. Po tej naredbi je bil kurz zlata za plačilo davka na kupčijiški promet pri izvozu določen al pari s srebrnom. (Dinar je torej enak 4 K.) Carinarnice so pobaščene, da vrnejo preveč plačane zneske.

— **Promet z Madžarsko.** Dne 19. t. m. se v Sobotici sestanejo naši in madžarski železniški delegati, ki bodo razpravljali o vzpostavitvi neposrednega prometa z Madžarsko.

— **Gospodarski odnosi med Bolgarijo in Avstrijo.** Med Bolgarijo in Avstrijo se je sklenila začasna trgovsko-politična zveza, ki ostane v veljavi do 21. avgusta 1921.

— **Dr. Trumbić v Italiji.** »Agenzia Argos« poroča, da pride dr. Trumbić sredi meseca januarja v Italijo, kjer se bo službeno pozajal v italijanskim industrijskim krogih glede zamenjave raznovrstnega, obema državama medsebojno potrebnega blaga.

— **Gospodarska kriza v Zvezi inih državah.** »Times« poroča iz Novoga Jorka, da je več denarnih zavodov moralo ustaviti poslovanje, ker so se fermerji branili prodati svoje žito v svrhu povrnitve svojih posojil.

— **izvirki nafte pri Lipiku.** V vasi Bujačici blizu konališča Lipika se vrše preiskovanja izvirkov nafte. Dela vodijo rudarski inženir Punda, ki je mnogo let deloval na petroleiskem teritoriju v Kavkazu. Med raziskovalci ša brezposelnost. Posebno je občutna v jetli t. i. ameriškega Standard Oil Compagny in angleškega petroleiskega društva v Londonu. Pričakuje se ugodnega rezultata v kratkem času.

— **Industrijska kriza v Švici.** zavzema vedno večji obseg. V vseh industrijskih se je počela v oktobru dolga brezposelnost. Posebno je občutna v industriji z urami, in v nekaterih kraih že mislijo na popolno ustavljenie obrata. To velja tudi za industrijo s čevlji, ker ni izvoza vsled nenudnih valutnih razmer. Industrija s svilu trpi vsled francoske konkurence.

BORZE.

— d Zagreb, 17. decembra. Devize: (vezano): Berlin 212—214, Italija, izplačilo 539—541, ček 535, London 520 do 540, Newyork, kabel 153—156, ček 152—154, Pariz 925—0, Praga 180 do 182, Svica 2400.50—2500.50, Dunaj 24 do 24.20, Valute: dolarji 149—150, avstrijske krome 25—27, carski rublji 70—0, francoski franki 880—900, napoleonori 498—500, nemške marke 200 do 202, rom. lei 200—203, ital. lire 520 do 528, češkoslovaške krome 170—0.

Narodna obrana.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca novembra 1920 sledeče prispevke: I. Podružnice: Borovnica 150 K; Brežice m. 400 K; Gaborje pri Celju 130 K; Ljubljana šentjakob. t. rnov. m. 406 K; Ljubljana I. m. ženska 726 K; Ljubljana, šentpetrska ž. 7459 K 30 vin.; Trebnje 200 K; Litija - Šmartno 904 K; Mokronog 438 kron 40 vin.; Velike Lašče 1000 K; Novo mesto ž. 3000 K; Kranj m. 5000 kron; Kranj ž. 842 K; Ribnica na Pohorju 90 K; Begunje 100 K; Metlika 40 K; Ptuj m. 7500 K; Ptuj ž. 7500 K; skupaj 35.889 K 70 vin. II. iz nabiralnikov: gost. Senica, Motnik 17 S; gost. pri Ribcu, Ljubljana 76 K 20 vin; skupaj 93 K 20 vin. III. Obrambni sklad: Tarokisti pri Rošu, Hrastnik 200 K; šentpetrska m. podružnica v Ljubljani 28 kamnov v spomin pok. Mihe Verovška 5600 K; šentpetrska ž. podruž. v Ljubljani v isti namen 4 kamne 800 K; Slovenski fantje 2. čete, 3. baona, 9. peš. v Negotinu 200 K; skupaj 6800 K.IV. razni prispevki. A. Cvenkl, St. Peter 20 K; Neimenovan 20 K; Slov. Narod 4260 K; M. Zaloker, Ljubljana prispevek od drož 300 K; F. Kollmann, Ljubljana, prispevek od svačkov za svetilke 200 K; Iv. Knez, Ljubljana 200 K; Lenassi in Gerkman, Ljubljana 100 K; L. Schwentner, tu, 100 K; F. Stupica, tu, 100 K; Iv. Hrnt, tu, 20 K; L. Petovar, Ivanjkevič 50 K; M. Pleteršnik, tu, 30 K; Narodna banka, Maribor 41 K; F. Hajnrihar, Skofja loka 500 K; P. Endlicher, Ljubljana, zbirka 370 K; A. Agnola, Ljubljana, 100 K; A. Jenko, Ljubljana, 100 K; Dr. Iv. Zabukovšek, Šmarje 50 K; A. Madič, tu, 50 K; A. Umek, Brežice 40 K; F. Cerar, Stob. 100 K; K. Savnik, Kranj, 100 K; Dr. A. Žizek, Armož 50 K; M. Oogorevc, Konjice 20 K; Dr. S. Dolenc, Novo mesto, 20 K; Iv. Ogrin, Lavrenca, 100 K; M. Tičar, tu, 50 K; finančna uprava, tu, povračilo za plač vstopnice 510 K; J. Rudež, Tolsti vrh, 20 K; P. Šterk, tu, 25 K;

V. Glaser, Ruše 200 K; Schwab in Bizjak, tu, 50 K, Hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah 400 K; F. Stare, Skolovec 500 K; D. Lušin, tu, 40 K; nabrano v družbi J. Jakopiča v Ljubljani, 30 K; skupaj 8866 kron.

— **Za Jugoslovensko Matice,** podružnico v Skofji Loki, so darovali: Rudolf Zihnerl, posestnik in trgovec v Skofji Loki, 100 K. Demokrati in samostojni kmetje v Zabnici pri Skofji Loki, nabrali 206 K, spominjajoč se krivične izgube Primorja. Povodom narodnega praznika nabrala gg.: Marica dr. Kobetova in Zinka Boškovičeva za podružnico J. M. v Skofji Loki 1224 K. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Darila.

Upravi našega lista je poslala za: Cankarjev spomenik g. Ivana Kobnigar, učiteljica v Djakovem, Slavonija, 50 K, nabranih po g. Shomerca v Glini. — Srčna hvala!

Oslepele slovenske vojske: ga. Pavla Oblak, soproga sodnega nadsvetnika v Banjaluki, 50 K, v počaščenje spomina g. majorja Jurija J. Deisingerja;

gospo Perme, mater ponesrečenega železniškega delavca A. Permetta: ga. Amalije Jugovič v Krškem, 30 K;

Ciril - Metodovo družbo: g. I. K., pisarniški ravnatelj v Ljubljani, 100 K, v počastitev spomina ga. Ernestine Galle roj. Krisper, mesto venca na njen grob;

Jugoslovensko Matice: g. I. K., pisarniški ravnatelj, tu, 100 K, in

Gospodstveni zvon: g. I. K., pisarniški ravnatelj, tu, 100 K, iz istih razlogov kakor za C. M. družbo.

Srčna hvala!

Npreuizacija.

— **Važno za člane »Samopomoče«** v Ljubljani. Predsedstvo gospodarske zadruge za javne nameščence in vpokojence »Samopomoč« v Ljubljani je o priliki božičnih praznikov sklenilo, oddajati svojim članom različno blago po znižanih cenah. Predvsem se bode oddajala prvovrstna banana moka 00 ostra za pecivo po K 16.50 za kg. Dokler ni večje zaloge, se bode oddajalo na vsako izkaznico oziroma družino 10 kg te moke. Zadruga ima v zalogi tudi moko za pecivo 0 po K 58 lla po K 53 za kg, rozine K 80 kg, čevbe K 46 kg, mandlje K 92 kg, neizluščene mandlje K 20 kg, rožiče K 20 kg, kavo »Ceylon« po K 96 kg, kavo »Perle« K 96 kg, kavo »Santos« K 56 kg, kavino primes »Enrilco« po K 24 kg, riž la K 30 kg, mlo zeleno K 26 kg, marmorino kos K 8, rumeno K 8 kos, sveče: komad 2.60, 3.50 in 4 krome, božične svečice 80 vinarjev komad, testenine K 24 kg, crehi K 16 kg, mast la topljena K 56 kg, med K 8 kg, olje liter K 78, kis liter K 4.50, silivovo liter K 60, prvovrstni rum liter K 60, petrolej liter K 23, slanino K 46 kg, smokve K 21 kg lla. Priporočamo tudi blago za obleke zlasti prvovrstno brnsko sukno za moške in ženske obleke, dokler je še kaj zaloge. Svojem članom, ki so aktivni definitivni nameščenci, dovolimo odplačevanje v mesečnih obrokih. Dotična naročila je podati v zadrugi pisarni pismeno ali ustmeno vsaj do konca tega meseca.

Naročnina

Slov. Naroda ob novem letu.

Vsled občutnega podraženja papirja, tiskarskih potrebščin, poštarine in plač esobja, smo primorani

ob novem letu

zvišati naročnino »Slovenskega Naroda«.

»Slovenski Narod« bo veljal: od 1. januarja 1921 naprej:

v Jugoslaviji Avstriji in Čehoslovaški mesečno K 25.—

za vse druge inozemstvo mesečno K 45.—

Posamezne številke v Jugoslaviji, Avstriji in Čehoslovaški 1 K 20.

Uprava »Slov. Naroda«.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Telesno odvajanje: Profesor Genhard v Berlinu, predstojnik vseučiliščne klinike za notranje bolezni, posvetočujc, da grenčico »Franz - Josef« vedno vporablja z zanesljivim in zadostnim uspehom.

— **Dobro dan!** in nikakih bolečin ne bodele imeli, če vporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnati ali 2 specialni steklenici Elsa fluida 42— K. 6 škatljice Elsa-kroglice 18— K. Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15— K. Fellerjevo pravo medicinsko lilično mlečno mlo z znanko »Elsac« 19— K. Fellerjeva Tanokina pomada za rast last veliki lonček 15— K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdi Eugen F. Feller v Donji Stubici, Elsnig št. 238, na Hrvaškem, so vseskozi zanesljivi in priporočljivi. (8346)

V trgovini

O. BernatovićLjubljana, Mostni trg 5,
največja zaloga moških in ženskih
oblek po najnižjih cenah.Prodaja pisalne mize, zrcalo okviri.
Uporabljati: Stara pravda št. 1. pritličje.Nudim perutninsko perle po K 40.-
za kg. Ed. Suppanz, Pristava. 9441Krasen damski plašč iz kožuškovine,
se po nizki ceni prodaja. Dunajska cesta
6. nadstropje. 9462Prodaja ceno zimsko vativano suknjo
z astrahanskim ovratnikom. Naslov
pove upravn. Slov. Naroda. 9457Trstje za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 4-80 pri
večjih naročilih znaten popust. Šteiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ulica
33, Trnovo. 4256**Pozor!** Prodaja se lepa stav-
bena parcela na Mi-
lošičevi cesti nasproti sodnih zaporov
36 m². Prodaja se radi odhoda iz Ljub-
ljane najvišjemu ponudniku. Pismene
ponudbe pod „Stavba 9423“ na upravo
Slov. Naroda. 9461Prodaja se postelja z modroci, beli zastor
za dva okna, železni umivalnik
in umivalna posoda. Naslov pove uprav-
ništvo Slov. Naroda. 9457**Kreda (Calcium carbonic. pur.)**
in plovec (Pederweiss) se prodaja v večji
možnosti. Dopolni na poštni predal 26
Ljubljana. 9498Prodaja se radi odpojanja pravi ko-
žušasti plašč Shill po nizki
ceni. Vpraša se pri g. Accetto, Sodna
ulica 4. 9494Nove elegantne sanje za 6 oseb in več
manjših vsake
vrste kakor več vozov (zaprtih) in
in breke prodaja IVAN MANDELČ.
Kolarstvo, Kočevje. 9491Bite se popolnoma izvežbana praktična
poslovodkinja z večletno
praksom za novo trgovino (podružnico)
z mešanim blagom v Senčurju pri Kranju.
Gospica, katere znajo kuhati imajo
prednost. FRANC DOLENC, Kranj. 9489Vagon pokvarjene koruze, kolodvoru
je napravljen. Interesanti naj se zglasijo
v hotelu „Slon“, soba 70 od 5. ure no-
poldne naprej. 9501**Prodaja se**samostojno ogledalo, omara za obleke,
otroški voziček (Klappwagen), moški
čevlji št. 42, ženski čevlji št. 38, stola
in note in kadilna mizica. Križevniška
ulica št. 6, dvorišče. 9500**Zenitna ponudba!**Trgovka in posestnica v prometnem
trgu na Dolenjskem, se želi seznaniti z
pobudnim trgovcem z večjim premo-
ženjem, v starosti 60 do 35 let. Le
resne ponudbe naj se pošljejo na upra-
vištvu Slov. Naroda pod „Priazni dom
9490“. Na anonimne ponudbe se ne
ozira. 9490**„Odol“**

voda za usta in zobe

Glavno skladišče in sa-
moprodaja za Jugoslo-
slavijo pri:

Geza Bošković

Ostojek 1. 8953
Telefon: 268 i 624.**Za božična darila!**Prva specialna trgovina
z rokavicami in parfumi

Ravnokar došle:

rokavice za dame in
gospode, kakor tudi
fine črne francoske
damsko nohavice.
Najfinjši francoski parfumi.**O. Bračko, Ljubljana**
Dunajska cesta šte. 12.Napredaj lepa plišasta salonska
garnitura za 80-90 K in pre-
krasno stensko ogledalo za 10.000 K.
Mestni trg 5/III. 9420**Koroška gospodarska družba**Ljubljana, skladišče Baikan
razprodaja svojo zalogo manufakturnega
srečerskega in galanterijskega blaga
(sol, kolomaz, steklo, bencin itd.) po
zmernih cenah. 9461**Za Božič!** Prodaja se: 3 ženski plašči.
pletena jopica, novi čevlji
št. 38 in drugo. Vse skupaj 5500 kron.
Naslov pri upravi Slov. Naroda. 9476Prodaja se 7 mizarskih strojev in benci-
nov motor od 5 — 7 konjskih sil in vse zraven
spadajoče reči in mnogo stvari še po-
srebi, klinje, svedri, žage itd. vse ka-
kor novo in v najboljšem stanju.
Prodaja se pod ugodnimi pogoji. Naslov
se izve u uprav. Slov. Naroda. 9458Pletenje nogavic, topic, šero, čepi,
gamak, rokavice i.t.d. sprejema trdnja
Iva Siler, Kongresni trg 6. 9218Karbidne gorilice na debelo in na drobno
priporoča A. SUCHY.
Kranj. Zahtevajte ponudbe! 9427Elektromotor 300 voltov za istosmerni
tok in nekaj transmisijskih
jermenov se takoj prodaja. Natančneje
pojasnila v pisarni, Zaloška cesta 28.
9402Gostilna na Šmarjetni gorini nad Kranjem
se odda s 1. januarjem 1921
pod zelo ugodnimi pogoji v našem
Ponudbe naj se pošljejo na gospoda
Ivana Šavlika, trgovca v Kranju. 9443**Prodaja se gramofon**s 36 ploščami, dobro ohranjen. Opekar-
ska cesta, Na mlčki št. 7. 9403Prodaja se tri hiše v ljubljanskem
predmestju z gostilno. Naslov pove
upravnistvo Slov. Naroda. 9353**Prodaja se** krasna svilen obleka (ve-
černa toaletta), nova mo-
derna bosa in beli čevlji št. 37, eventu-
alno se zamenja za otroški športni vo-
ziček. Naslov pove upravnistvo „Slov.
Naroda“. 9331**Ugodno božično darilo!** Krasna svil-
lena per-
zijska preproga se ceno prodaja tu, Sodna
ulica 11/1. na levo. 9383**Veletrgovina** z manufakturnim blagom
sprejema starejšega pomoč-
nika. Ponudbe na upravo Slov. Naroda
pod „Pomočnik“ 9425.**Lepo mersko travo „Alger“ za ma-
droce** nudijo večji in manjši obo-
žniki zinah po najnižji ceni, A. Sušnik
Ljubljana, Zaloška c. 21. 9162**Trgovska hiša v Mariboru,**enonadstropna, nasproti glavnemu ko-
lodvoru, v kateri se nahaja že nad
30 let specialna trgovina na debelo
in drobno, z novozdanimi velikimi
skladišči in novozdanim konjskim hle-
vom, letem dvoriščem in enonadstrop-
nim poslopijem na dvorišču, se pod
ugodnimi pogoji takoj prodaja. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 9267**Dr. Jožef Luzar**okrajni zdravnik v Kočevju
ordinira od 8.—11. v hiši
št. 85 II. nadstropje (nasproti
okrajnega glavarstva). 9411**Vinogradno posestvo,** približno 15 ora-
lov, uvo pešhoda
od Maribora, ob dobri cesti z gospodskim
in vinčarskim poslopijem, z letošnjo le-
tino 25 polovniakov jabolčnika, 4 po-
lovniaki vina, 40 polovniakov posode,
2 dobri kravi in takoj na prodaj. Po-
sredovalci izključeni. Kje, pove upra-
vištvu Slov. Naroda. 9417Prevzel sem zastopstvo prvo-
vrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični mate-
rijal, betonsko železo, razli-
čen železni material in mo-
torje. Zahtevajte ponudbe**Gjorgje Grujić**
Beograd, Miletina ul. 15.Tužnim srcem naznanjamo vsem ljubim sorod-
nikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da je naš
predobri oče, stari oče, brat in stric, gospod**Matija Ažman**

mizar in posestnik

danes ob 5. uri zjutraj, po kratki mučni bolezni, pre-
viden s svetotajstvi za umirajoč, v 74. letu svoje sta-
rosti, mirno v Gospodu zaspal.Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo,
dne 19. decembra 1920 ob 3. uri popoldne iz hiše
žalosti na pokopališče v Kranju.Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi
v Kranju!
Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin
in molitev.

Kranj, dne 17. decembra 1920.

Žalujoči ostali.

Vsa naročila za Nemčijo prevzamem
do 31. de-
cembra. Odločitev po praznikih. Dopolni
pod „Hamburg“ na upravnistvo Slov.
Naroda. 9180**Zaganje** za stello oddaja parna žaga
V. Scagnetti. Cesta na gore-
njo železnico 16, za drž. kolodvorom.
9376**Vdova se sprejme za družabnico.**
Ponudbe pod „Vdova 100/9377“ na
upravn. „Slov. Naroda“. 9377**Hiša** ob glavni cesti v Šiški
nova, pripravna tudi za
trgovino, se ugodno prodaja.
Več se izve na Glincih 213.
9254**Samostojen trgovec** primerne starosti,
mešane stroke, dober manufakturni,
samo z dobrih referencami, išče temu
primerne službe, najraje kot poslovođa
dobrega podjetja, eventualno prevza-
mem mesto dobrega potnika ali skladiš-
čnika. Pristopim tudi kot kompanion
s primernim kapitalom. Ponudbe pod
„Kompanjon 9422“ na upravo Slov.
Naroda. 9473**Sprejemo se** takoj ali s 1. januarjem
prodajati, prvovrstna
moč, stivila za konjokolajski odda-
tek, konjokolajski cv. začetnica. Pi-
smene ponudbe pod „Modna trgovina“
na poštni predal 38 v Ljubljani. 9349**Gospodinja** po mogočnosti z znanjem
deklinac od 5 — 10 let za celo po-
poldn ali nekaj ur. Predstaviti se je
od 10 — 12 ure. Modna trgovina P.
Magdič, Ljubljana. 9350**Kompleten
Kino-aparat**
se prodaja.
Kje, pove upravnistvo Slov. Naroda.**Pozor! Oglje. Pozor!**
Najboljše vrste suho bukovo oglje last-
nega izdelava se prodaja na debelo in
na drobno. Trgovci in obrtniki pri večjem
odjemu popust. Od 25 kg naprej se
privele na dom. Naroča se v zalogi
L. PALJEVEC, Siomškova ulica šte. 21
dvorišče. 9486**Sani (Rodel)**
se dobijo po zelo zmerni ceni v to-
varni vozov P. Keršič deln. družba
Spod. Šiška. 9479**Hitite, dokler traja zaloga!****Uradno dovoljena, še 20 let ob-
stoječa zastarejša ljubljanska
posredovalnica boljših služb****G. Flux**Gospeska ulica 4, I. nadstropje levo.
priporoča in išče osebe vsake vrste za
za privatno, hotela in trdnice. Reflek-
tura se samo na dobra spravevala ali
na pridne začelnice.
Pri znanjih naročilih znanja za odgovor.**STAMPILJE**
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.**Pozor! Pozor!**
Oglejte si razstavo fino izdelanih čevl-
jev v izložbi g. Ivana Grčarja v Selen-
govci ulici. Delo je iz najfinjših del-
nice kot vzorci čevlarskega moj-
stva. M. PETERNELA, Gosposvetska c. št.
9, nasproti dobri znane gostilni.
Keršič, Spodnja Šiška, Ljubljana.**Anica Bano roj. Semč**
Karol Bano
danes poročena
Ljubljana Gorica**Slavko Moran**
trgovac
Maria Moran roj. Černovšek
poročena.
Muta ob 19. decem. Št. Jurij ob
Dravi : bra 1920: južni Zel.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Sena prvovrstnega 7000 kg je na-
prodaj. Vprašati: Križevniška ul. 8.****Kdor prodaja polnajarmanik do 80 cm**
in ročni valjček za mletje zemlje za
opeko, naj rošče zadnjo ceno in svoj
naslov na Celovška cesta št. 89 v Ljub-
ljani (Šiška), gostilna Vodnik. 9452**Zlata doza za cigarete** (15) gramov
težka, krasen
kos, se zamenja za briljantno okra-
no. Pismene ponudbe pod „Doza/9468“
na uprav. Slov. Naroda. 946**Prodaja se dve dobro ohranjeni po-
stelji. Zimnici na peresi. Naslov pove**
uprav. Slov. Naroda. 9469**Iščem službe kot praktičant v ka-
ki pisarni.** Cenj. ponudbe na uprav.
Slov. Naroda pod „Prakti-
kantinja/947“ 947**Prodaja se zlata zastavica in briljan-
tna broža. Polizve se v upravnistvu**
Slovenkega Naroda. 9473**Kompletna obleka Šmohina za 16**
letnega gospoda, ceno K 1.500, se
prodaja p i krojaču Kreču na Bregu. 9474**Soliden gospod** išče stanovanje s
hrano ali brez
hrane (eventualno samo po telu). Po-
nudbe pod „Solidnost 9478“ na upravo
Slov. Naroda. 9478**Prodaja se** sokolski kroj,
dobro ohranjen
vojaški plašč, s kožušasto podlogo.
Polizve se v Gradšču 5/1. 9477**Prodaja se moderna ps ha,**
prvovrstni izdelek iz ameriške orho-
vine in steklena omara pripravna za
gostilno ali tugo ino. Ozleda se od
12 2 ure v Prisojni ulici 1, pritličje
levo 6. 9475**Kupijo se** sodi od oia
strojneja in
miniralega (barele), da je vinski sodi
od 200 l do 400 l v dobrem stanju.
Ponudbe z navedbo cene pod „Zdravi
sodi 9472“ na upravnistvo Slovenskega
Naroda. 9472**Vila na prodaj.**
Več pri blizini na Vodovodni cesti 281
vila Donova. 9454**Pisalni stroj, nov, „Monarch“, pro-
da trdnja M. Ličen, Kolodvorska ul.
11/1, Ljubljana. 9449****Klavirje** ugašuje in
popravlja
solidno in točno
Felix Povše, Tržaška 43.**Karbid**
in krasne karbidne namizne in rudo-
kopne svetilke po tovarniški ceni v
glavni zalogi IVO ANDRASCHITZ,
Maribor, Vodnikov trg. 9394**Kupijo se**
vsi letniki „Dunajskega Zvona“, „Slov.
glasnika“, Ivan Hribar — Tavčarjev
„Slovan“, „Slovenka“, „Dom in svet“.
Ponudbe z označbo cene na upravo
Slov. Naroda pod „Letniki/9450“. 9450**Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri****Franc Cerar**
tovarnar v Slonu rođa Donžala
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačeviči in Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.
Sprejemajo se v sredo in viti**Zahtev**
cenik
zasto
n poštne p.
H. Suttner
Ljubljana 4,
Mestni trg šte. 23.
Največja zaloga ur, zlatin in srebrne.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.**Prelepa Vasiljica**
in druge ruske pravljice
Priporočajo Grotko Golar.
Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14-40, po pošti
v naprej K 15-40 v.Sorodnikom, znanec in prijateljem naznanjamo, da je Vsemo-
gočni danes 17. decembra ob 4. uri zjutraj našega predobrega, nepo-
zabnega ata**Martina Petrič**

posestnika

previdnega s sv. zakramenti za umirajoč vzela k Sebi potem, ko jim je
dal ukazati častljivo starost 82 let.

Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri.

Predobrega rajnika priporočamo v blag spomin in se za vse so-
čutje prisrčno zahvaljujemo.

LOBATEC, dne 17. decembra 1920.

Žalujoči rodbini Mazi - Stritar.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA; EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC. TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Penkala

Latno našopero
Autom clavka
★
Najbolji
darovi za Božić

Dobruju se u saim papirnicama

Auto- mobilni in kolesa njih deli in oprema pnevmatika garaža in delavnica

J. GOREC Ljubljana, Gosposvetska c. 14 Vegova ulica št. 8.

G. F. Jurček ugledni glasbeni inštrumentarji in glasbeni Ljubljana, Wolfova ul. 12

Cosulich-Line
Trst—Amerika
New - York - Buenos - Ayres - Rio di Janeiro - Santos - Montevideo
Brezplačna pojava in prodaja vozni listov za putnike iz Slovenije edino le pri:
Simon Kmetec,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Tovarna Barva vsakovrstno - blago
Jos. Reich Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika
Podružnica: Selenburgova ul. 3
Maribor Novomesto Kočevje
Goposka ul. 38. Glavni trg štov 39.

Ivan Gričar
Selenburgova ul. 3
Zaloga izgotovljenih oblek za gospode in dečke
Prodaja sukna na drobno
Obleke po meri iz prvovrstnega blaga po najnovejšem kroju.
= Zmerne cene. =

Naznanilo!
Cenjenim damam vljudo naznanjam, da sem po svojem pokojem možu prevzela krznarsko obrt ter jo bodem izvrševala s pomočjo poslovdje. Za nadaljna naročila kakor izdelovanje kožuhovinskih garnitur in njih moderniziranje se najtopleje priporočam
A. ROT, krznarstvo, Ljubljana, Gradišče št. 6.

Manufakturna trgovina J. Ravnikar, Ljubljana
Kolodvorska ul. 26 (vhod skozi vežo).
Zaloga sukna, vseh vrst perhantov, hlačovin, tlakovin, celirjev, oksfortov, šifonov itd. itd.
po najnižjih cenah.

Br. Novakovič,
veletrgovina vina in žganja
Ljubljana, Kolizej, Tel. int. 131.
Nudimo po najnižji ceni fina dalmatinska in banatska močna vina, slajerska, ljutomerska in haložanska vina, dobro slivovko in fin čajni rum, fine likerje v sodih in steklenicah. — Kupimo vsako množino steklenic od 1/2 litra in 1 litra. 9260

Družabnik ali družabnica
s večjim kapitalom se išče za modno trgovino. Dopisi pod »Trgovina 9171« na upravo Slov. Naroda.

Gradbeno podjetje ing. Dukič i drug
Ljubljana, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Pfaff šivalni stroji
se najpopolnejši! Naivejša zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinjših onem. **Vočetna garancija.**
Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.
Prakučno in najceneje je, če kupiš za božično darilo svoji soprog
Oru za sušenje perila
katere nudi v veliki izbiri iz fine konoplje po zmerni ceni
Ivan M. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31.
Lastni izdelek!

Velika božična prodaja.
Naznanjamo cenj. odjemalcem, da je ravno kar prispela večja pošiljatev različnega za božična darila zelo primerne blaga, osobito različno suhno in drugo volnene blago za obleke, kostume in plašče dalje pralni barbeni za bluze, srajce itd., fine volnene odeje, preproge in velika izbera zastorov na kose in metre, dalje različne platene kakor jopice, šal, čepice, rokavice za dame, gospode in otroke, različno trikotarstvo in Tetra-perilo i. t. d.
Priporočamo se cenj. obisku.
A. & E. SKABERNE
Mestni trg št. 10.

Pugel in Rossmann
veletrgovina z vinom, Maribor.
Erzjozel: Pugel, Maribor.
Tel. internurb. 34
dobrolija brez konkurence točilna, namizna in steklenična vina.

BALKAN delniška družba za mednarodne Transporte.
Brzjavni naslov: **SPEDBALKAN.**
Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.
Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištv. vozovi na vse strani.
Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom juž. žel. Carinska agentura javnih skladišč.
= Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji =

Ribje olje
pristno norveško je sveže došlo in se dobi na drobno in debelo. — Drogerija „Sanitas“, Celje.

V. BIZJAK in DRUG.
Rogaška Slatina
priprava svoje fine izdelke.

Tobelbad pri Gradcu.
Sanatorij
Chefarzt Dr. Ferdinand Röder.
Vse leto odprto. Termalni vrelci. Absolutno zaveten kraj. Zaprti termalni plavalni basini. Elektro-hidro-terapija. Dietno zdravljenje. Pojasnila daje Sanatoriums-Lesung und Auskunftsstelle
Wien I., Lothringerstrasse 3. Fernsprecher 53185.

Manufaktura engros
skladišče Trst, postavlja franko Ljubljana carinarnica
R. Svoboda & Co.
Trst, Piazza Vittorio Veneto 4.
Dopisi Hotel Slon, Ljubljana.

Otvoritveni oglas.
Dovoljujem si cenjenemu občinstvu naznaniti, da sem otvoril v Mariboru, Slovenska ulica 7, telefon št. 100
L. specialno trgovino s pisalnimi stroji in s pisarniškimi potrebščinami.
Prevzemajo se tudi popravila pisalnih strojev vseh sistemov. Dalje sem prevzel zastopstvo pisalnega stroja znamke „Kontinental“ Priporočam se ter prošim za obilen obisk.
Z odličnim spoštovanjem
Edvard Legat.

Rudolf Pevec
trgovec v Mozirju,
je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem, v bližini Beograda in Novega Sada ter bode v položaju najceneje in najkulantneje postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, mastjo, svinjami, vinom karlovaškim in banatskim, vse najceneje po dnevni ceni. Naročila naj se pošiljajo direktno na trdiko Rudolf Pevec v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. Nakupoval bodem direktno od kmetov ter bodem mogel konkurirati z vsako drugo trdiko. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventuelne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča
Rudolf Pevec, prva slovenska trdika v Sremu.

VODOVODNE CEVI
v premeru po 4/4 in 5/4 cele oddaja, dokler traja zaloga, mnogo pod dnevno ceno, tiskar J. Razboršek, Smartno pri Lj. 9355
Hiša na prodaj.
Prodaja se v Ljubljani v bližini železnice v 3 nadstropna hiša v dobrem stanju. Resni reflektanti naj se oglašajo pod naslovom „didi“ na upr. Slovenskega Naroda. 9346

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI
— Brzjavni naslov: Banka Ljubljana. —
Delniška glavica 50.000.000 — kron.
Stritarjeva ulica št. 2.
Rezervni zakladi 45.000.000 — kron.
Glavica z rezervami 95.000.000 — kron.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuj in Brežicah.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.
Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju
Prodaja srečk razredne loterije.
Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje
vsakovrstne KREDITE